

Úkoly a činnost humanitárních, církevních a charitativních organizací a zásady postupu HZS při organizování a koordinaci přijetí darů movitých věcí

Jan Machula

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan MACHULA**
Osobní číslo: **L11039**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Úkoly a činnost humanitárních, církevních a charitativních organizací a zásady postupu HZS při organizování a koordinaci přijetí darů movitých věcí**

Zásady pro vypracování:

1. Charakteristika nestátních neziskových organizací, jejich postavení a úkoly v rámci Integrovaného záchranného systému.
2. Charakteristika humanitárních, církevních a charitativní organizací v ČR.
3. Analýza použitých sil a prostředků a jejich koordinace humanitárními, církevními a charitativními organizacemi při povodních v roce 2013.
4. Návrh pro zlepšení spolupráce neziskových organizací ve Zlínském kraji.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a HANUŠKA. Integrovaný záchranný systém. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 157 s. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.

[2] ŠKARABELOVÁ, Simona. Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS. Brno, 2005, 52 s. ISBN 80-239-4057-0.

[3] ČESKO. Zákon č. 239/2000 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky [online]. Částka 73, 2000, s. 237-251. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

21. února 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2014

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 9.5.2014 .....

Jan Machula
.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Práce pojednává o problematice nestátních neziskových organizací jako součásti Integrovaného záchranného systému. Zabývá se zejména humanitárními, církevními a charitativními organizacemi na území České republiky, jejich úkolech a činnostech v rámci pomoci po mimořádných událostech. Praktická část se zaměřuje na zmapování působení humanitárních, církevních a charitativních organizací po letních povodních v roce 2013.

Klíčová slova: nestátní neziskové organizace, povodeň, Integrovaný záchranný systém, humanitární organizace, církevní organizace, charitativní organizace.

ABSTRACT

The work deals with the issue of non-governmental organizations as part of the integrated rescue system. It deals mainly with humanitarian, charitable and church national organizations in the Czech Republic, their tasks and activities in aid for emergencies. The practical part is focused on mapping the action of humanitarian, church and charitable organizations after the summer floods in 2013.

Keywords: non-government organization, flood, Integrated Rescue System, humanitarian organizations, church organizations, charitable organizations.

„Vědět málo je nebezpečné. Vědět mnoho, také.“

Albert Einstein

Poděkování

Chtěl bych poděkovat zvláště svým rodičům, kteří mi umožnili studovat a po celou dobu studia mě podporovali, dále pak za odborné vedení Ing. Ivanu Princovi a také všem ochotným koordinátorům nestátních neziskových organizací, zejména paní Evě Bucharové z Diakonie Českobratrské církve evangelické, panu Josefu Koláčkovi z ADRY a panu Martinu Zamazalovi z Charity ČR.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	11
1.1 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	12
1.2 PRÁVNÍ FORMY NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	12
1.3 ÚKOLY A ČINNOST HUMANITÁRNÍCH, CÍRKEVNÍCH A CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH.....	14
1.3.1 Humanitární pomoc zasaženému obyvatelstvu	14
1.3.2 Zásady přijetí movitých darů Hasičských záchranným sborem ČR	16
2 CÍRKEVNÍ ORGANIZACE	18
2.1 DIAKONIE ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ	18
2.1.1 Exkurz do historie Diakonie v ČR	19
2.1.2 Organizační struktura Diakonie ČCE.....	20
2.2 CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA	20
2.2.1 Exkurz do historie Charity v ČR.....	21
2.2.2 Organizační struktura Charity	22
2.3 DALŠÍ CÍRKEVNÍ ORGANIZACE	22
3 HUMANITÁRNÍ A CHARITATIVNÍ ORGANIZACE	24
3.1 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ	24
3.1.1 Exkurz do historie Červeného kříže a jeho působení v ČR	25
3.1.2 Organizační struktura Českého červeného kříže	26
3.2 ČLOVĚK V TÍSNI.....	26
3.2.1 Exkurz do historie organizace Člověk v tísni	27
3.2.2 Organizační struktura organizace Člověk v tísni	28
3.3 ADVENTISTICKÁ AGENTURA PRO POMOC A ROZVOJ	28
3.3.1 Exkurz do historie ADRY	29
3.3.2 Organizační struktura ADRY	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 POVODNĚ V ČERVNU 2013	33
4.1 PŘÍČINY POVODNÍ.....	33
4.2 NÁSLEDKY POVODNÍ V ČÍSLECH	34
4.2.1 Evakuace obyvatelstva	35
4.2.2 Odhad škod.....	36
5 POMOC POSKYTNUTÁ HUMANITÁRNÍMI, CÍRKEVNÍMI A CHARITATIVNÍMI ORGANIZACEMI PŘI POVODNÍCH.....	38

5.1	ETAPY POSKYTOVÁNÍ POMOCI PO MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	38
5.2	POMOC POSKYTNUTÁ PŘI POVODNÍCH V ČERVNU 2013	40
5.2.1	Koordinace sil a prostředků neziskovými organizacemi.....	40
5.2.2	Materiální pomoc	41
5.2.3	Nasazené síly na likvidaci následků povodní.....	46
5.2.4	Poskytnuté finanční prostředky	49
5.2.5	Rozsah pomoci	51
5.2.6	Problematika pomoci nestátních neziskových organizací.....	54
6	NÁVRHY A OPATŘENÍ URČENÁ PRO ZLEPŠENÍ KOORDINACE SIL A PROSTŘEDKŮ	56
	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65
	SEZNAM TABULEK.....	66

ÚVOD

Ochota pomoci lidem v nouzi a neočekávat nic nazpět, neochota nečinně přihlížet lidskému utrpení, tak bychom mohli shrnout to, co spojuje humanitární, církevní a charitativní organizace. Jsou neoddělitelné od naší kultury, historie, způsobu života, vycházejí z hodnot, náboženství a filosofie, které jako postmoderní společnost vyznáváme. Svou činností dávají najevo, že lidská důstojnost, zdraví a život mají svou cenu, kterou jsou ochotny zaplatit. Tyto organizace působí všude tam, kde se lidé potýkají s nedostatkem základních životních potřeb a snaží se vnést trochu naděje do světa plného bolesti, strádání a strachu ze zítřka.

Dnes a denně se setkáváme s přírodními katastrofami, skrze televizní obrazovky jsme si zvykli na utrpení lidí, kteří se nedobrovolně stali obětmi katastrof a přijali je jako běžnou součást života. Právě nestátní neziskové organizace činné na poli humanitární a rozvojové pomoci jsou nám v takovýchto situacích svědomím.

V České republice jsou pak tyto organizace součástí Integrovaného záchranného systému, a podílí se na pomoci obyvatelstvu po mimořádných událostech, v našich podmínkách zvláště po povodních. Jejich pomoc je v současnosti nenahraditelná, proto považuji za přínosné přiblížit poslání, historii a činnost těchto organizací, které jsou často opomíjeny.

Cílem práce je tedy představení humanitárních, církevních a charitativních organizací působících v České republice a analýza jejich zapojení prostřednictvím sil a prostředků při loňských červnových povodních, protože nejlepším způsobem jak můžeme vidět jejich nepostradatelnost je poukázání na konkrétní výsledky v této oblasti. Pro analýzu byly využity veřejně dostupné informace, doplněné o data, poskytnuté zástupci těchto organizací.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Pokud chceme mluvit o humanitárních, církevních a charitativních organizacích jako ostatních složkách Integrovaného záchranného systému (*dále jen IZS*) je na místě zmínit poslání IZS a definovat jej. Složitě havárie, komplikované nehody a živelné pohromy velkého rozsahu vyžadují nejen nasazení velkého počtu jednotek a techniky ale především jejich účinnou spolupráci. Právě z tohoto důvodu vznikl IZS, který je v takovýchto případech určený pro koordinaci záchranných a likvidačních prací. Využívá všech dostupných sil a prostředků a řídí jejich postup na místě zásahu, dle předem daných pravidel s cílem dosáhnout toho, aby nebyl opomenut nikdo, kdo může pomoci a nikdo z nich si nepřekážel. [1]

Vedle základních složek Integrovaného záchranného systému, kterými jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie České republiky. Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS vymezuje také ostatní složky, které se zapojují do záchranných a likvidačních prací na vyžádání příslušných orgánů. Mezi ostatní složky IZS se dle zákona řadí:

- ❖ vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ❖ ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ❖ ostatní záchranné sbory,
- ❖ orgány ochrany veřejného zdraví,
- ❖ havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- ❖ zařízení civilní ochrany,
- ❖ neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

V situacích, kdy základní složky IZS nemají dostatek sil a prostředků pro zvládnutí mimořádné situace, se počítá s využitím ostatních složek, které poskytují pomoc na základě dohody s Hasičským záchranným sborem České republiky.

Uzavřením dohody o plánované pomoci na vyžádání, se subjekty stávají ostatními složkami. Tyto dohody jsou pak součástí dokumentace IZS, a zahrnují se do příslušných poplachových plánů. [2]

1.1 Nestátní neziskové organizace

Mezinárodně platná a užívaná definice nám udává pět charakteristik [3], které se považují za klíčové vlastnosti nestátních neziskových organizací (*dále jen NNO*). NNO jsou tedy:

- ❖ institucionalizované (*organized*),
- ❖ soukromé (*private*),
- ❖ neziskové (*non-profit*),
- ❖ samosprávné a nezávislé (*self-governing*),
- ❖ dobrovolné (*voluntary*).

Na základě těchto bodů můžeme charakterizovat NNO takto. Jsou to organizace, které nejsou založeny za účelem podnikání a přerozdělení zisku mezi své vlastníky a akcionáře. Zároveň mohou za podmínek daných zákonem provozovat činnost, z níž poplyne zisk. Všechny takto získané finance musí investovat a používat na naplňování svého poslání a důvodu jejich vzniku.

Dalším specifickým rysem NNO je jejich nezávislost na státu, ten kromě změn legislativy do jejich činnosti nijak nezasahuje ani je neřídí. Organizace mají zpravidla vlastní stanovy a organizační řád, který upravuje chod, spravování a nakládání s majetkem. Nejdůležitějším prvkem, kterého NNO využívají je dobrovolnost. Ta se může projevovat výkonem neplacené práce, různými dary a finančními příspěvky, atd.

1.2 Právní formy nestátních neziskových organizací

Dle platné legislativy se NNO rozdělují na následující právní formy:

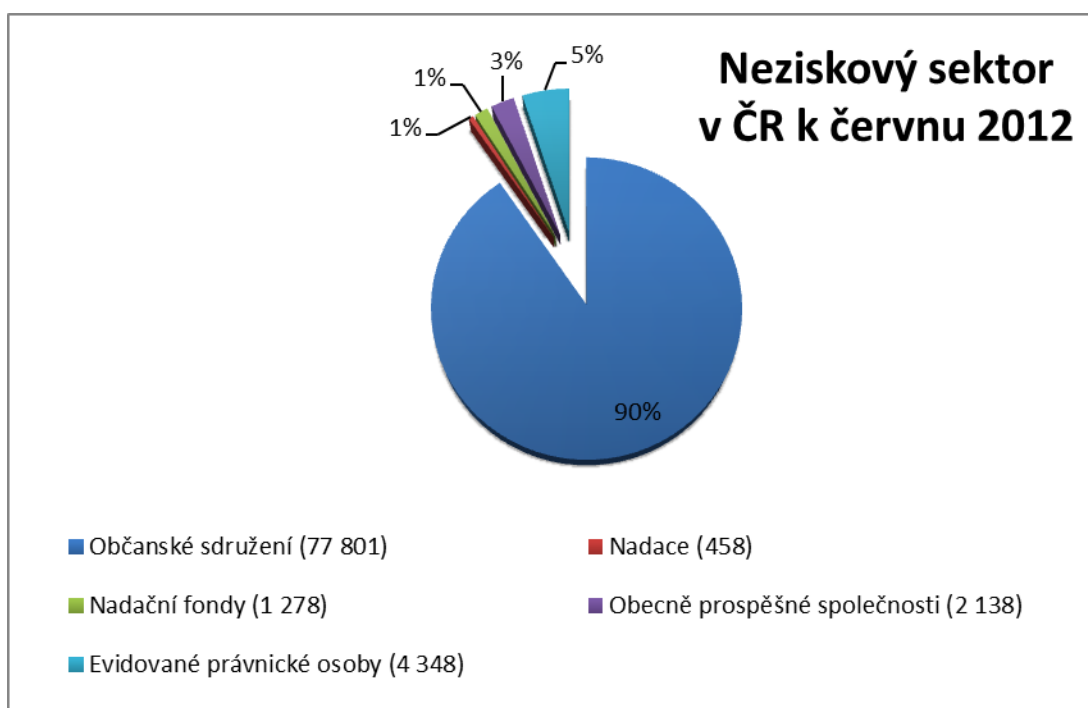
- ❖ spolky,
- ❖ obecně prospěšné společnosti,
- ❖ nadace,
- ❖ nadační fondy,

- ❖ ústavy,
- ❖ evidované právnické osoby (*účelová zařízení církví*).

Od 1. 1. 2014 vstoupil v platnost nový občanský zákoník, který upravuje mimo jiné oblast neziskového sektoru, kde zavádí nové formy neziskových organizací, spolky, ústavy a sociální družstva. A zároveň ruší některé formy NNO jako například občanské sdružení (*o. s.*), zrušením zákona o sdružování občanů č. 83/1990 Sb., omezuje vznik nových obecně prospěšných společností (*o. p. s.*), zrušením Zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech. Stávající *o. p. s.* si však na rozdíl od občanských sdružení mohou ponechat svůj status a fungovat dle starého zákona. Všechna stávající občanská sdružení se od 1. ledna stávají spolky. [4]

Můžeme říci, že doposud nepřehledná a nejednotná legislativa týkající se neziskových organizací, byla sjednocena až novým občanským zákoníkem, který prakticky znovu definoval hranice všem organizacím působícím v neziskovém sektoru.

Převažujícím typem právní formy NNO v ČR je spolek (*dříve občanské sdružení*), jak uvádí údaje Českého statistického úřadu z června 2012. Graf podrobně ukazuje procentuální zastoupení jednotlivých právních forem a počty organizací v neziskovém sektoru na území ČR.

Obr. 1. Právní formy nestátních neziskových organizací v ČR [5]

Oblasti ve, kterých NNO působí, jsou: kultura, ochrana památek, vzdělávání, ochrana životního prostředí, ekologická výchova, ochrana lidských práv, práce s dětmi a mládeží, sport, zdravotní péče a sociální služby, humanitární a rozvojová pomoc lidem v nouzi. [3]

Dále se budeme zabývat jen takovými neziskovými organizacemi, které splňují následující kritéria. Organizace zabývající se zdravotní péčí a poskytováním sociálních služeb, účastnící se humanitární pomoci při mimořádných událostech v rámci ČR, jsou součástí ostatních složek IZS. Takovéto organizace můžeme zjednodušeně rozdělit do následujících kategorií:

- ❖ humanitární organizace,
- ❖ církevní organizace,
- ❖ charitativní organizace.

Toto dělení lze brát jen, jako orientační, na jednu stranu totiž umožňuje rozdělit NNO a vytváří tím zdání jakéhosi řádu. V důsledku však může zkreslovat podobu podstatné části neziskového sektoru, což je škoda. Samotná skutečnost, že nejedna organizace spadá do všech tří kategorií, pak může být matoucí.

1.3 Úkoly a činnost humanitárních, církevních a charitativních organizací při mimořádných událostech

Pokud zákon o IZS řadí k ostatním složkám neziskové organizace, rozumí se tím především humanitární, církevní a charitativní organizace. Ty podle svých možností a potřeby doplňují základní složky IZS při mimořádných událostech velkého rozsahu. Poskytují humanitární pomoc a podílejí se na záchranných a likvidačních pracích.

1.3.1 Humanitární pomoc zasaženému obyvatelstvu

Humanitární pomoc je úzce svázána s pojmem humanitární krize, což je stav nebo „*situace, ve které jsou běžné prostředky lidí, které jim garantují důstojný život, narušeny v důsledku přírodní katastrofy nebo lidmi zaviněné krize*“. [6]

Humanitární nebo také krizová pomoc tedy obsahuje všechny aktivity, které představují bezprostřední reakci na humanitární krize.

Cílem této pomoci je:

- ❖ zmírnění útrap lidí,
- ❖ ochrana životů,
- ❖ respekt vůči lidské důstojnosti.

Je to krátkodobá pomoc lidem zasaženým humanitární krizí, pomáhá uspokojit jejich základní životní potřeby a obnovit důstojný život do stavu před danou krizí. [6]

Její obsahem jsou věcné a finanční prostředky, duchovní, psychologická nebo poradenská pomoc. Například balíček humanitární pomoci poskytovaný Státní správou hmotných rezerv obsahuje základní léčiva a zdravotnický materiál, základní hygienické prostředky, 0,5 litru pitné vody, chemický prostředek na přípravu až 10 litrů pitné vody, prostředky pro ohřev a konzumaci stravy, záchrannou folii, pláštěnku, a další. Může se používat samostatně nebo s konzervovanými potravinami.

Poskytována je „bezplatně orgány státní správy a orgány územních samosprávných celků, právníckými osobami, podnikajícími fyzickými osobami, nevládními organizacemi, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů, skupinami osob a jednotlivci na základě výzev nebo z vlastní iniciativy formou nabídek.“ [7]

Humanitární, církevní a charitativní organizace mohou kromě poskytování humanitární pomoci dále plnit následující úkoly a činnosti.

Pořádání sbírek věcných a finančních prostředků

Pomáhají tak usměrnit vlnu solidarity, kterou lidé projevují druhým, vytyčením požadavků na poskytovanou pomoc, seznamů potřebných věcí. Humanitární, církevní a charitativní organizace také zřizují kromě místních sbírek, zvláštní bankovní účty na pomoc postiženým. Využitím platby přes mobilní telefon vznikly DMS, takzvané dárcovské sms o předem dané hodnotě finanční pomoci.

Provádět a organizovat dopravu materiální pomoci na místo určení

Doprava humanitární pomoci včas na místo určení je nezbytná, proto je výhodné když dopravní prostředky zajišťují tytéž organizace, které materiál dodaly, čímž se zkracuje doba dodání materiální pomoci. K dopravě se dají použít i prostředky Hasičského záchranného sboru a dalších složek IZS.

Poskytovat pomoc při záchranných pracích v zasažených oblastech

Pomoc přímo na zasaženém území lze provádět pomocí psychosociálních intervenčních týmů, psychologů, vyškolených laiků nebo duchovních, kteří působí mezi lidmi a snaží se jim pomoci překonat šok a trauma ze ztráty majetku, blízkého člověka, atd. Psychologická pomoc je potřebná nejen mezi zachraňovanými ale také mezi záchranáři, kteří jsou vystaveni velkému tlaku.

Pomáhat při nouzovém ubytování obyvatelstva

V případě evakuace obyvatelstva, mohou humanitární organizace pomoci s přípravou nouzového ubytování v předem vytypovaných objektech. Pomáhat při sjednocování rodin v místě nouzového ubytování a pomocí psychologické a duchovní pomoci zvládnout stres působící na jednotlivce a rodiny.

Organizovat dobrovolnické činnosti a realizovat pracovní výpomoci

Humanitární, církevní a charitativní organizace sehrávají důležitou roli v organizaci a koordinaci dobrovolníků, kteří se rozhodli pomoci na území zasaženém mimořádnou událostí. Vedou přehled dostupných sil, z řad svých zaměstnanců a dobrovolníků, a podle potřeby je vysílají na místo, kde se účastní likvidačních popřípadě i obnovovacích prací.

Další úkoly:

- ❖ informovat o potřebách humanitární pomoci a spolupracovat s médii,
- ❖ za přesně stanovených podmínek pomáhat při výdeji a rozdělování materiální pomoci postiženým, přípravě stravy pro postižené a zasahující jednotky, zabezpečení nouzového ubytování,
- ❖ podílet se spolu se státními orgány na pohřbívání mrtvých, jejich identifikaci, materiální, duchovní a psychologické pomoci pozůstalým.

1.3.2 Zásady přijetí movitých darů Hasičských záchranným sborem ČR

Tyto zásady jsou stanoveny interním předpisem ze dne 31. prosince 2003 platným pro Hasičský záchranný sbor (*dále jen HZS*) ČR, celým názvem „Zásady postupu hasičských záchranných sborů krajů při organizování a koordinaci přijetí daru movitých věcí, nabídnutých tuzemskými dárci v rámci humanitární pomoci, jejichž příjemcem není stát“ [8]

Zásady vydané generální ředitelstvím HZS, jsou uvedeny v učební příručce pro vzdělávání v oblasti krizového řízení pod názvem Modul E, vydané Institutem ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč [7], zní takto:

HZS krajů zabezpečují:

❖ přepravu movitých darů,

K přepravě movitých darů mohou být použity dopravní prostředky dárců, příjemců, prostředky HZS kraje a ostatních složek IZS (*zejména humanitárních, církevních a charitativních organizací*) a právnických a podnikajících fyzických osob.

❖ skladování humanitární pomoci.

K bezúplatnému skladování jsou využívány zejména sklady HZS ČR, složek IZS, organizačních složek státu, sklady humanitárních organizací.

Postup HZS kraje při zprostředkování humanitární pomoci:

❖ při známém dárci a příjemci,

HZS kraje doporučí dárci komu, případně v jakém pořadí a množství movitý dar předat a předá mu všechny potřebné informace pro předání. Stanoví způsob přepravy.

❖ při známém dárci a neznámém příjemci (*nebyl vznesen požadavek na humanitární pomoc*).

HZS kraje řeší dočasné skladování movitého daru, pokud dárci věc nevrátí nebo odloží předání na pozdější dobu. Zveřejní nabídku movitého daru. V případě nepotřebnosti nabídky jeho využití některé z humanitárních organizací

Shrnutí kapitoly

Humanitární, církevní a charitativní organizace jsou důležitou součástí IZS a svými silami i prostředky se podílejí na pomoci poskytované základními složkami IZS obětem mimořádné události. Důležitými prvky charakterizujícími tyto organizace jsou neziskovost a dobrovolnost. Svou pomoc poskytují z přesvědčení a bez nároku na odměnu. Na místě zasaženém mimořádnou událostí se jedná zejména o likvidační a obnovovací práce v zasažených oblastech, psychosociální pomoc, rozdělování finanční a materiální pomoci potřebným.

2 CÍRKEVNÍ ORGANIZACE

Do této kategorie spadají všechny neziskové organizace založené církvemi nebo náboženskými společnostmi v České republice, v souladu se Zákonem č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. Zvláště § 15a se věnuje zakládání církevních institucí, například řeholí za účelem vyznávání náboženské víry nebo účelových zařízení určených pro poskytování charitativních služeb. Tyto organizace získávají následnou evidenci v rejstříku evidence právnických osob statut právnické osoby. [9]

Společným prvkem všech těchto organizací na našem území je chápání svého poslání, které vychází z křesťanské víry. Pomoc druhým lidem v nouzi, je tedy chápána jako praktický projev víry a její podstatná součást.

V této kapitole se budeme zabývat podrobně jen dvěma vybranými církevními organizacemi, které poskytují sociální a zdravotní služby nebo působí jako charita či diakonie. Zvláště proto, že se jedná o významné organizace účastnící se pomoci po mimořádných událostech na území ČR.

2.1 Diakonie Českobratrské církve evangelické

Je účelovým zařízením církve zřízeným 1. června 1989 církví Českobratrskou evangelickou (*dále jen ČCE*), navazuje na činnost České diakonie, která zanikla roku 1952.

Název pochází z řeckého slova *diakonein*, což v překladu znamená „*sloužit*“ [10], slovník cizích slov nám význam slova diakonie vykládá následovně „*služba lásky a pomoc ve všech oblastech lidské nouze, nedílná součást křesťanského poslání.*“ [11]. V současnosti patří mezi jednu největších neziskových organizací zabývajících se sociálními službami se zastoupením po celé České republice.

Obr. 2. Logo Diakonie ČCE [12]

Poskytuje sociální služby pro seniory a lidi s postižením (*zde patří pečovatelská služba, sociálně terapeutické dílny, domovy pro seniory či osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, hospic, odborné sociální poradenství, aj.*), a služby lidem v obtížné situaci, ohroženým sociálním vyloučením (*Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, azylové domy, občanské poradny, krizová pomoc, aj.*). Organizuje humanitární pomoc při povodních a také rozvojovou pomoc v zahraničí. [13]

V ČR provozuje celkem 33 středisek a 8 speciálních škol, mateřských, základních a jednu praktickou. Pracuje v ní na 1500 zaměstnanců a 1000 dobrovolníků. Diakonie ČCE je také členem mezinárodní federace Eurodiaconia, která sdružuje 39 organizací z 22 evropských zemí. [14]

2.1.1 Exkurz do historie Diakonie v ČR

Počátky diakonie můžeme spatřit již roku 1846, kdy byl zřízen farářem Václavem Šubertem z Krabčic první stacionář pro děti. Roku 1874 se Šubert podílel na vzniku organizace s názvem Evangelická společnost pro dobročinnost křesťanskou, první svého druhu u nás.

Nejrozšířenější službou diakonie byly zpočátku sirotčince, první byl založen v roce 1881 v Telecím a další následovali, celkem vzniklo dvanáct sirotčinců. Na počátku 20. století začali vznikat první domovy odpočinku ve stáří. Významným spolkem byla tehdy Česká diakonie, evangelický spolek pro ošetřování nemocných a sociální péči, fungující od roku 1903 do roku 1952. Zvláště proto, že vychovával k sociální službě ženy (*sestry diakonky*), které se dobrovolně rozhodly sloužit potřebným a provozovat ústavy sociální péče. Podle statistik působilo ve 30. letech 20. století v Československé republice celkem 836 spolků působících v oblasti sociální, výchovné a zdravotní. Tyto spolky spolu s církvemi provozovali 211 zařízení.

Po vzniku protektorátu Čech a Moravy byla vládou omezena nebo úplně zastavena činnost charitativních spolků. Po druhé světové válce zažila diakonická práce rozkvět, rozšiřovala se péče o seniory, do správy diakonie se dostaly poprvé také nemocnice. Po převzetí moci komunistickou stranou roku 1948 byla zákonem zastavena činnost všech spolků. Majetek, závazky a práva spolků převzali církve až do konce roku 1959, kdy byla ustanovením vlády ukončena činnost odebráním zbývajících zařízení v péči církve. [15]

2.1.2 Organizační struktura Diakonie ČCE

Základními dokumenty vymezujícími činnost Diakonie ČCE jsou „Organizační řád“ a „Řád diakonické práce“. Organizační řád upravuje vztahy mezi Diakonii ČCE a jejími dalšími organizačními jednotkami (*střediska, speciální školy, nadační fondy a další organizační jednotky*), dále vymezuje činnost jednotlivých středisek, působnost a složení jejich správních rad, pravomoci a povinnosti vedoucích, ustanovuje dozorčí radu diakonie jako kontrolní orgán. Řád diakonické práce objasňuje poslání a cíl diakonické práce, problematiku diakonů, křesťanské služby a orgánů diakonie ČCE. [13]

Diakonie ČCE realizuje svou činnost skrze své organizační jednotky, dohromady však tvoří všechny organizační jednotky celek. Je mateřskou organizací, zajišťuje, aby bylo naplňováno poslání Diakonie, a zřizuje nové jednotky.

Orgánem odpovídajícím za celou Diakonii je správní rada, skládající se ze tří členů, která zároveň jedná jejím jménem na veřejnosti. Předsedou správní rady je vždy ředitel Diakonie ČCE, ten realizuje rozhodnutí správní rady. Kontrolním orgánem je dozorčí rada, volená nejvyšší orgánem církve synodem, stará se o uchování křesťanského charakteru organizace a soulad činnosti Diakonie ČCE s církevními předpisy. Prakticky stejný model řízení je zachován na úrovni jednotlivých středisek. Zvláštním orgánem je shromáždění Diakonie, určené na projednávání záležitostí týkajících se celé Diakonie. Tvoří jej zástupci pracující na všech úrovních Diakonie ČCE. [13]

2.2 Charita Česká republika

Působí na území České republiky už od roku 1919, od 1. prosince 1993 obnovila svou činnost jako účelové zařízení římskokatolické církve, zřízené Českou biskupskou konferencí.

Její název je odvozen z latinského slova *caritas*, což doslova znamená „drahota, cennost“, nový význam získalo až s příchodem křesťanství, dnes se tedy vykládá jako milosrdná láska. [16]

Je sdružením 2 arcidiecézních a 6 diecézních charit skládajících se 332 místních charit. Zaměstnává 6 937 zaměstnanců, eviduje na 2 990 dlouhodobých dobrovolníků. Na našem území je největším nestátním poskytovatelem sociálních a zdravotních služeb. Charita je členem mezinárodních organizací Caritas Internationalis a Caritas Europa, které sdružují katolické Charity po celém světě.

Pomáhá především na poli sociálních služeb, zde můžeme zařadit poradny pro oběti domácího násilí, dluhové poradny, sociální péče o seniory, postižené a handicapované, sociální prevenci pomáhající lidem v nouzi překonat těžkou životní situaci. Dále můžeme zmínit, hospicovou péči pro nevléčitelně nemocné a další charitní služby (*například šatníky, chráněné dílny, aj.*) [17]

Obr. 3. Logo Charity ČR [18]

2.2.1 Exkurz do historie Charity v ČR

Organizování charitativní činnosti začalo roku 1919 na Olomoucku, kde se kaplan Ludvík Antonín Bláha zabýval shromažďováním informací o humanitní a osvětové činnosti řeholních domů na území Československa.

V roce 1922 byl v Olomouci oficiálně ustaven svaz Charity, její činnost byla církví přijata a zařazena mezi jednu z hlavních složek své činnosti. Ve stejné době zorganizovala charitu i brněnská diecéze, a vznikla tak diecézní svaz Charity, následně vznikaly i další místní svazy. Členové těchto svazů, mezi které patřili řeholní a dobročinné ústavy ale také spolky zaměřené na charitativní činnost, vykonávali takzvanou lidumilnou činnost, jejímž základem je křesťanská láska (*caritas*), v péči o chudé a staré lidi, mládež a dalších zdravotnických a sociálních oborech. Za první republiky sdružovala katolická charita několik set sociálně zdravotních ústavů a vykonávala ošetrovatelskou službu v chudých rodinách.

V období druhé světové války byla činnost svazů Charit omezena na provoz ústavů (*mezi něž patřili dětské domovy, sirotčince, zotavovny pro mládež a dospělé, studentské domovy,*

internáty, domovy pro zestárlé a práce neschopné, ústavy pro tělesně či duševně choré, řádové nemocnice a ošetrovatelské školy), po válce se svazy významně podíleli na pomoci těm, kteří se vrátili z koncentračních táborů. S nástupem socialismu, začalo i omezování všech svobod, včetně náboženských, takže činnost charity byla omezena. Roku 1959 pak vyšlo nařízení, které do správy národního výboru přeřadilo 105 ústavů Charity. Ponecháno bylo pouze 6 ústavů pro katolické církevní osoby. Rokem 1960 tedy prakticky mizí činnost Charity v ČSR. K obnovení činnosti dochází na počátku 90. let minulého století. [19]

2.2.2 Organizační struktura Charity

Těmi základními dokumenty, které vymezují činnost a poslání jsou „Stanovy Charity ČR“ a „Kodex Charity ČR“. Stanovy v podstatě vymezují hlavní předmět činnosti Charity, jímž je humanitární pomoc a rozvojová spolupráce překračující rámec diecézí a samotné ČR. Dále se věnují hospodaření, povinnostem a právům členům, také vymezují pravomoci správních orgánů Charity mezi, které patří rada ředitelů, ředitel Charity ČR, rada prezidentů, prezident Charity ČR a Revizní komise. Kodex Charity pak popisuje etické a morální hodnoty, které by měly být vlastním všem pracovníkům a dobrovolníkům Charity. [20][21]

Statutárním orgánem, který vystupuje a jedná jménem Charity je ředitel CHČR, spolupracuje a plní úkoly zadané radou ředitelů CHČR. Rada ředitelů je nejvyšším orgánem Charity, předsedá jí ředitel CHČR, rada odpovídá za plnění úkolů zadaných Českou biskupskou konferencí, projednává zásadní otázky spojené s činností a hospodařením Charity. Prezident CHČR odpovídá za duchovní oblast, reprezentuje a zastupuje CHČR spolu s jejím ředitelem. Je předsedou rady prezidentů, která je zodpovědná za pastorační působení Charity, projednává záležitosti morálně-duchovního charakteru. Kontrolním orgánem je nejméně tříčlenná revizní komise, jmenovaná Českou biskupskou konferencí. [21]

2.3 Další církevní organizace

V České republice v současnosti (*stav k 14. 3. 2014*) působí na 36 registrovaných církví a náboženských společnostech. Z tohoto počtu se přibližně třetina, mezi, kterou patří dříve založené a početněji zastoupené církve u nás, věnuje sociální a zdravotní péči.

Svým rozsahem jsou to menší organizace, bez zastoupení po celé republice, zpravidla sdružují 3 a více menších středisek. (*Výjimkou je Slezská diakonie, která sdružuje přibližně 50 středisek, působí ovšem na velmi malém území těšínského Slezska.*). Jejich význam

je tedy jen lokální ale i přesto se mohou významně podílet na pomoci poskytované při mimořádných událostech, v rámci spolupráce s dalšími církevními, humanitárními a charitativními organizacemi nebo přímou spoluprací s HZS kraje a státní správou.

Mezi další církevní organizace působící na našem území patří:

- ❖ **Armáda spásy** (*nejedná se účelové zařízení církve ale o církev samotnou*),
- ❖ **Česká pravoslavná filantropie** (*je součástí Pravoslavné církve v ČR*),
- ❖ **Diakonie Apoštolské církve,**
- ❖ **Diakonie Církve bratrské,**
- ❖ **Diakonie Bratrské jednoty baptistů,**
- ❖ **Diakonie a misie Československé církve husitské,**
- ❖ **Diakonie Evangelické církve metodistické,**
- ❖ **Slezská diakonie** (*je součástí Slezské církve evangelické augsburského vyznání*),
- ❖ **Starokatolická církev.** [22]

Shrnutí kapitoly

Působnost církví a náboženských společností v České republice vymezuje Zákon č. 3/2002 Sb., ten také umožňuje církvím zakládat účelová zařízení určená k poskytování sociálních a zdravotních služeb, pak také dalších zejména charitativních činností. Církev a náboženské společnosti na našem území, převážně křesťanské, mají bohatou historii v poskytování pomoci lidem v nouzi. Svou činnost chápou jako poslání a praktický projev víry.

Realizují hlavně dlouhodobou pomoc na území ČR ve formě sociální péče o seniory, handicapované, nevyléčitelně nemocné a jinak ze společnosti vyloučené osoby. Ve spolupráci se zahraničními církvemi, jejich organizacemi nebo sami vytvářejí a podporují projekty v rozvojových zemích.

3 HUMANITÁRNÍ A CHARITATIVNÍ ORGANIZACE

Mezi humanitární a charitativní organizace můžeme zařadit všechny NNO, založené jako spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústavy a sociální družstva.

Na první pohled by se mohlo zdát, že humanitární a charitativní organizace jsou dvě odlišné skupiny neziskových organizací, doopravdy tomu tak ale není. Podle slovníku cizích slov znamená pojem humanita: „lásky k člověku, lidskost, lidství.“ pojem charita pak znamená: „křesťanská láska k bližnímu, dobročinnost na jejím podkladě prokazovaná.“ Slovo charita (*charitativní*) je historicky spjato s křesťanstvím, které jej začalo používat pro pojmenování praktického projevu lásky k bližnímu, naproti tomu slovo humanita (*humanitární*) vychází z hnutí humanismu které v průběhu 14. – 16. století proslulo návratem k antické kultuře a ideálům, obrácením více pozornosti než doposud na člověka. [23]

Máme zde tedy zcela totožné pojmy, jediný rozdílem je náboženské zabarvení přídavného jména charitativní, které není korektní v sekulární společnosti, proto se nahrazuje modernějším výrazem humanitární. [24]

Mezi nejvýznamnější humanitární a charitativní organizace v ČR, kterými se budeme zabývat, patří Český červený kříž, Člověk v tísni a ADRA.

3.1 Český červený kříž

Občanské sdružení Český červený kříž (*dále jen ČČK*) vzniklo 5. června 1993, rozdělením Československého červeného kříže. Od 1. ledna 2014 je ČČK spolkem. Zvláštním Zákonem č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži, se upravuje jeho postavení a oprávnění jako národní společnosti podle Ženevských úmluv.

Obr. 4. Znak ČČK [25]

Zákon udává ČČK tyto úkoly:

- ❖ působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí;
- ❖ poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby;
- ❖ působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby;
- ❖ šíří znalost Ženevských úmluv;
- ❖ působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče. [26]

ČČK má 626 zaměstnanců a eviduje přes 21 tisíc aktivních členů a dobrovolníků, sdružených a působících v 877 místních skupinách a 75 oblastních spolicích po celé republice. Působí v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně výchovné. Mezi činnosti ČČK patří bezplatné dárcovství krve, pátrací služba, humanitární jednotky nasazované při mimořádných událostech, výuka a poskytování první pomoci, sociální činnost (*ubytovny pro bezdomovce, domovy seniorů, azylové domy, aj.*), publikační činnost, humanitární činnost aj.) Je součástí mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. [27]

3.1.1 Exkurz do historie Červeného kříže a jeho působení v ČR

Na počátku mezinárodního hnutí Červeného kříže stojí Henri Dunat, který spolu s dalšími lidmi po zkušenostech z války, začal usilovat o zřízení organizace, která by se starala o raněné vojáky a civilisty. Do této doby jim žádná péče nebyla poskytována a ranění tak byli ponecháni svému osudu na bojišti. Roku 1863 myšlenky Dunata a jeho společníků slavili úspěch, v Ženevě byl založen mezinárodní výbor Červeného kříže. [28]

Na našem území můžeme spatřit počátky již před 130 lety kdy, byl založen „Vlastenecký pomocný spolek pro Království české“, který byl součástí „Rakouské společnosti červeného kříže“. Oficiálně se začátek působení Červeného kříže počítá od roku 1919, kdy byla založena organizace Československého červeného kříže (*dále jen ČSČK*) a její první předsedkyní jmenována doktorka Alice Masaryková, dcera prezidenta T. G. Masaryka.

V období mezi světovými válkami ČSČK doplňoval státní zdravotní péči, zprostředkovával setkání rodin se zajatci, pomáhal uprchlíkům. Zakládal zdravotní ústavy, organizoval dětské prázdninové osady a zřizoval poradny pro matky a děti, jesle, útulky rodiček, sirot-

čince, žakovské domovy, útulky pro starce, aj. Organizoval také dopravní zdravotní službu, posílal nemocné do ústavů, pomáhal při živelních pohromách, a rozvíjel zdravotnickou osvětu. V roce 1936 měl dorost ČSČK přes 840 000 členů. Po vzniku protektorátu Čech a Moravy byl ČSČK oficiálně rozpuštěn a jeho majetek zabaven, i přesto někteří členové stále pomáhali aktivně odboji a obyvatelstvu postiženému bombardováním.

Po 2. světové válce začal ČSČK s obnovou své činnosti, postupně však po roce 1948 ztratil svou samostatnost a nezávislost. Z jeho činnosti zmizeli některé charitativní činnosti, neboť tyto činnosti převzal stát, jednalo se o zdravotní a sociální péči, výchovu a osvětu, ČSČK jen doplňoval činnost státu.

Po roce 1960 začal ČSČK vytvářet stanice první pomoci, zdravotnické hlídky a družiny, i zájmové zdravotnické kroužky, školit dobrovolné sestry a zdravotníky. Začal s osvětou o první pomoci mezi obyvatelstvem, a pořádáním dalších činností jako dětské tábory pro zdravotně oslabené děti, aj. Zorganizoval Vodní záchrannou službu. [29]

3.1.2 Organizační struktura Českého červeného kříže

Dokumentem, který vymezuje poslání, činnost a další organizační náležitosti jsou „Stanovy Českého červeného kříže“. Ty definují jednotlivé organizační jednotky ČČK, kterými jsou místní a oblastní spolky, jejich orgány, povinnosti a práva členů.

ČČK je společnost tvořena oblastními spolky (*územně místní spolky se sdružují do oblastních spolků*). Nejvyšším orgánem ČČK je „shromáždění delegátů“, kde je zastoupen každý oblastní spolek svým delegátem. Shromáždění delegátů volí prezidenta ČČK, výkonnou a dozorčí radu, schvaluje směr činnosti ČČK, atd. Výkonná rada je dalším orgánem tvořeným 9 členy, je řízena prezidentem ČČK spravuje majetek společnosti, koordinuje a řídí činnost ČČK, rozhoduje o organizaci pomoci v mimořádných událostech. Prezident společnosti je nejvyšším představitelem ČČK, zastupuje jej a reprezentuje navenek. Výkonná rada i prezident jsou odpovědní shromáždění delegátů. Dozorčí rada je kontrolním orgánem, má právo provádět revize účtů a výkazů o hospodaření. [30]

3.2 Člověk v tísní

Obecně prospěšná společnost Člověk v tísní vznikla roku 1992 jako nadace s cílem poskytovat humanitární pomoc v zahraničí.

Postupně se osvědčila jako profesionální humanitární organizace, jejímž cílem je pomáhat v krizových oblastech světa a podporovat dodržování lidských práv ve světě. Organizace vychází z myšlenek humanismu, konkrétně klade důraz na lidskou svobodu, rovnost lidí a solidaritu.

V rámci pomoci do zahraničí realizuje kromě jednorázové materiální pomoci, hlavně rozvojovou pomoc. Po mimořádných událostech se zaměřuje na obnovu základní infrastruktury (*školy, zdravotní střediska, kanalizace, atd.*) s cílem zapojit do prací místní obyvatelstvo. Dlouhodobě poskytuje pomoc v zemích třetího světa zlepšováním úrovně zdravotnické péče (*výstavba nemocnic, dovoz léků, osvětové projekty*), vzdělání (*rekvalifikační kurzy, výstavba škol a školení pedagogů*), místních zdrojů obživy, hygieny a přístupu k pitné vodě (*hloubení studen, kontrola kvality vody, atd.*). [31]

Dále se Člověk v tísni angažuje v oblasti dodržování lidských práv a sociální integrace lidí vyloučených ze společnosti.

Obr. 5. Logo Člověk v tísni, o.p.s. [32]

V České a Slovenské republice působí realizací „programu sociální integrace“ lidí z okraje společnosti celkem v 60 městech na 200 terénních sociálních pracovníků, poradců a koordinátorů spolu s 200 dobrovolníky. [33]

3.2.1 Exkurz do historie organizace Člověk v tísni

Organizace Člověk v tísni má relativně krátkou historii, jako ostatně většina NNO mohla vzniknout až po pádu komunismu v naší zemi.

V okruhu válečných novinářů a zpravodajů lidových novin vznikl na počátku roku 1992 z iniciativy Jaromíra Štětiny „novinářsko-humanitární tým Epicentrum“, který zorganizoval svou první humanitární sbírku pro karabašské nemocnice. Na konci roku 1992, přechází humanitární činnosti Epicentra pod nadaci Lidových novin.

Kvůli změnám právního řádu se původní nadace transformuje na obecně prospěšnou společnost s názvem „Člověk v tísni - společnost při ČT“. Za pět let své činnosti pomohla spolu s dalšími českými humanitárními organizacemi pomoci ve více než deseti zemích postižených přírodními katastrofami nebo válečnými konflikty.

V roce 2009 již Humanitární intervence nebo dlouhodobé rozvojové programy organizace pomohli v 18 zemích (*Afrika, Asie a Evropa*). [34]

3.2.2 Organizační struktura organizace Člověk v tísni

Stěžejním dokumentem organizace je „Zakládací smlouva“, která řeší kromě formálních náležitostí, například druhy poskytovaných služeb a podmínky k jejich poskytnutí. Smlouva stanovuje orgány společnosti, mezi ně patří správní, dozorčí a výkonná rada a ředitel společnosti.

Správní radu společnosti tvoří 3 členové, v její působnosti je schvalování interních dokumentů upravujících vztahy uvnitř organizace, dohlíží na dodržení účelu poskytnutých finančních prostředků, atd. Dozorčí rada je čistě kontrolním orgánem, složeným ze tří členů, má za úkol upozorňovat Správní radu o jakémkoliv pochybení, týkajícím se porušení zákona, nevhodných postupů a dalších zjištěných nedostatků. Statutárním orgánem společnosti je ředitel, jmenovaný Správní radou, který jedná jejím jménem. Výkonná rada je pracovním a koordinačním orgánem zajišťujícím chod společnosti, v současnosti má deset členů. [35]

3.3 Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj

Dnes působí v ČR Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj (*dále jen ADRA, zkratka odvozená z anglického názvu „Adventist Development and Relief Agency“*) jako obecně prospěšná společnost. Je mezinárodní humanitární organizací působící ve více než 125 zemích, do této mezinárodní sítě patří i ADRA Česká republika. I když ADRA v ČR nepůsobí jako účelové zařízení církve je pevně spjata s církví Adventistů sedmého dne.

V současné době je jednou z předních světových humanitárních organizací, od roku 1997 má status poradce při OSN (*General Consultative Status*).

Činnost ADRY je různorodá v rámci zahraniční pomoci se zaměřuje na humanitární projekty (*ve své podstatě je to okamžitá reakce na nepříznivou mimořádnou událost, zajišťuje základní životní potřeby jídlo, pití a přístřeší*), rozvojové projekty (*s cílem zlepšit životní podmínky lidí podporou zemědělství, vzdělání, zkvalitnění zdravotní péče, infrastruktury, aj.*) a lidskoprávní projekty (*zvyšuje povědomí o lidských právech a podporuje mladé lidi v aktivním zapojení do občanské společnosti*).

Obr. 6. Logo ADRY [36]

V ČR patří mezi její projekty například dobrovolnická centra (*v současnosti v 10 centrech*), ty spolupracují se 114 sociálními, zdravotnickými a dalšími zařízeními a koordinují činnost 1 482 dobrovolníků, kteří věnují svůj čas lidem v těchto zařízeních. Mimo také jiné realizuje pomoc při mimořádných událostech (*také pomocí tzv. KIP týmů, komunitních intervenčních psychosociálních týmů*). [36]

3.3.1 Exkurz do historie ADRY

ADRA jako organizace byla založena v Americe, listopadu roku 1952 Církví adventistů sedmého dne, pod názvem „*Seventh-day Adventist Welfare Service*“ nebo zkráceně SAWS (*doslovně přeloženo „Veřejně prospěšné služby adventistů sedmého dne“*), s cílem poskytovat humanitární pomoc ve světě. Za pouhé dva roky existence vyslala humanitární pomoc v hodnotě půl milionu dolarů do 22 zemí.

Od roku 1970 začala navazovat na humanitární pomoc, dlouhodobými programy rozvojové pomoci. V roce 1983 pak ADRA přijala svůj současný název. [37]

V ČR byla ADRA registrována jako nadace 29. května 1992 Rudolfem Reitzem. Od této chvíle každoročně vysílá humanitární pomoc do oblastí postižených válkou nebo přírodními a jinými katastrofami. Za dva roky své činnosti u nás vyslala svou pomoc do 9 zemí.

12. prosince 1994 je založeno Občanské sdružení ADRA a zahájen provoz azylového domu v Novém Jičíně. Během záplav na Moravě v roce 1997, distribuuje na 140 tun materiální pomoci v podobě léků, potravin, pitné vody, ošacení a hygienických prostředků. „Adopce v balíčku“ je projekt, který ADRA realizuje od roku 2003, adresnou podporu dětí ze sociálně slabých rodin z města Tešanj v Bosně a Hercegovině.

V historii ADRY ČR byl realizován (*od roku 2005*) zatím největší rozvojový projekt s názvem „ADRA pro Sumatru“ při němž bylo během několika let opraveno nebo nově postaveno na Sumatře na 52 škol. Prakticky se ADRA účastní pomoci při jakékoliv větší přírodní katastrofě (*například roku 2010 na Haiti po zemětřesení, 2011 v Japonsku po zemětřesení a tsunami*). [36]

3.3.2 Organizační struktura ADRY

Činnost ADRY vymezuje „Zakládací listina obecně prospěšné společnosti“ ze dne 29. července 2013 za účelem změny právní formy z občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost. Listina ve stručnosti uvádí poslání organizace, typy poskytovaných služeb (*kromě humanitární a rozvojové pomoci zde patří i osvětová a vzdělávací činnost a nakladatelská a vydavatelská činnost*). Za orgány společnosti ustanovuje ředitele, správní a dozorčí radu. Statutárním orgánem je ředitel společnosti, správní rada je tvořena 9 členy, dozorčí 3 členy. ADRA se svou strukturou se podobá společnosti Člověk v tísni, s jedinou výjimkou a to neexistencí výkonné rady, proto se její organizační strukturou nebudeme podrobně v práci zabývat. [38]

Shrnutí kapitoly

Humanitární a charitativní organizace patří k neziskovým organizacím, jejichž činnost se zaměřuje na pomoc po mimořádných událostech, rozvojové projekty v zemích třetího světa, podporu a rozvoj demokratické občanské společnosti. Vzhledem k tomu, že ČR se může počítat mezi vyspělé státy západu, primárně svou pomoc tyto organizace nezaměřují na naše území. V případě mimořádné události se však spolu s církevními organizacemi účastní pomoci jako ostatní složky IZS distribuce materiální a humanitární pomoci. Mohou pů-

sobit jako nadace, nadační fondy, spolky, obecně prospěšné společnosti a ústavy. V rámci ČR organizují a provádí osvětovou činnost pro školy a širokou veřejnost, zřizování dobrovolnických center a zvláště v případě ČČK výcvik humanitárních jednotek.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

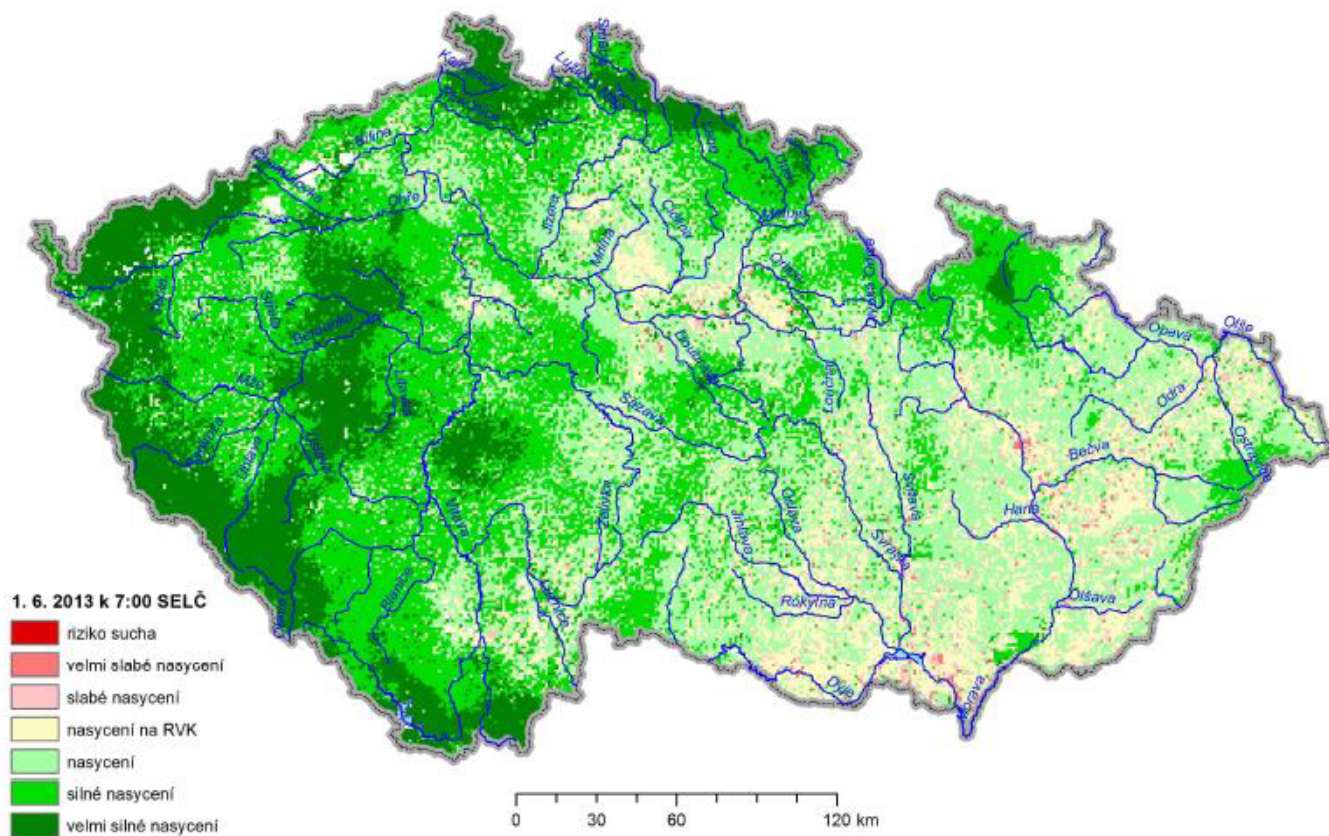

4 POVODNĚ V ČERVNU 2013

Loňské povodně na našem území patřily k třetím nejničivějším v historii, zařadili se tak za katastrofické povodně z roků 1997 a 2002. Za jejich vznikem stojí několik vln vydatných srážek a další lokální přívalové srážky provázené bouřkami, kterými bylo zasaženo území Čech a části Moravy. Povodně se projeví ve dvou vlnách v první od 31. května do 12. června a druhé od 25. června do 28. června. [39]

4.1 Příčiny povodní

Průběh červnových povodní byl ovlivněn z velké části počasím v měsíci květnu, které bylo na srážky nadprůměrné (*například v Čechách srážky činily 110 mm za měsíc*). V přepočtu na procenta napršelo o 67% více srážek, než bývá v květnu běžné. Dále díky velmi pozdnímu tání sněhové pokrývky byly vodní nádrže jako Želivka, Lipno, Orlická a další naplněny buď zcela, nebo jejich stav přesahoval tři čtvrtiny celkového objemu nádrže.

Obr. 7. Ukazatel nasycení půdy k 1. červnu 2013. [40]

Celková situace v květnu, včetně ukazatele nasycení půd (Obr. 7), jasně ukazuje na velmi příznivé podmínky pro vznik povodní, v případě dalších vydatných srážek na území Čech. Nasycená půda už nezadrží vodu a ta se hromadí v říčních korytech, což způsobí zvýšení hladiny. Následující intenzivní srážky v důsledku bouřek na počátku června, konkrétně v noci z 1. na 2. června, jsou všeobecně považovány za hlavní příčinu, která stála za ničivými povodněmi. Nad oblastí středních a jižních Čech se objevil pás konvekčních bouří (*charakteristické intenzivním deštěm a výskytem ničivého větru*) a během 24 hodin zasáhly velkou oblast srážkovou úhrny nad 100 mm. V červnu byly ještě dvě srážková období, která významně ovlivňovala situaci na tocích. Od 8. do 10. června se vyskytly lokální přívalové srážky a od 24. do 25. června. [40]

4.2 Následky povodní v číslech

Povodňová situace si vyžádala dne 2. června vyhlášení stavu nebezpečí primátorem hl. města na území Prahy a hejtmanem na části území Jihočeského kraje.

Obr. 8. Vyhlášení stavu nebezpečí a stavu nouze ke 2. červnu 2013. [39]

Ještě tentýž den v devět hodin večer byl z rozhodnutí vlády ČR vyhlášen stav nouze v 6 krajích a hlavním městě (*Středočeský, Ústecký, Liberecký, Královohradecký, Plzeňský, Jihočeský kraj a Praha*), jak lze názorně vidět na mapce (*Obr. 8*).

4.2.1 Evakuace obyvatelstva

Záchranné práce si vyžádaly evakuaci 26 tisíc obyvatel. Řízenou evakuaci zajistili jednotky HZS pro přibližně 8 tisíc obyvatel a jednotky policie ČR pro 12 a půl tisíce. Menší část evakuovaného obyvatelstva byla evakuována za účasti místních samospráv, anebo samovolně opustila své domovy. Do organizace a provozu, některých evakuačních center se zapojily také neziskové organizace. Jednotky IZS zachránily z bezprostředního nebezpečí 618 lidí. Přes veškeré jejich úsilí však při povodních zahynulo 15 osob.

Tab. 1. Ztráty na životech a počet evakuovaných obyvatel. [39]

Kraj	Utonutí (jiná příčina smrti)	Počet evakuovaných osob
Středočeský	3 (4)	12 128
Ústecký	0	11 997
hl. m. Praha	0	1 279
Jihočeský	2	847
Královohradecký	3	125
Plzeňský	3	31
Liberecký	0	-
Celkem	15	26 407

Pokud srovnáme počty obětí s povodněmi v letech 1997 (*50 obětí*) a 2002 (*17 obětí*), které patří spolu s povodněmi v roce 2013 ke třem nejničivějším povodním vůbec. Můžeme si všimnout, že došlo k velkému zlepšení v oblasti připravenosti a součinnosti všech složek IZS, čemuž vděčíme, za tak nízký počet obětí na životech. [39]

4.2.2 Odhad škod

Červnové povodně zasáhly celkem 1209 obcí v 9 krajích (*Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Královehradecký, Ústecký, Liberecký, Karlovarský, Pardubický a Prahu*) a napáchaly škody za 15,3 miliardy Kč. Předběžný odhad škod je zatím zpracován pro 80% (1000 obcí) zasažených obcí. Z více než 6 tisíc zaplavených rodinných a bytových domů, bylo k demolici určeno 64 objektů.

Tab. 2. Předběžný odhad škod způsobených povodněmi. [39]

Kraj	Počet zasažených obcí	Předběžný odhad škod v tis. Kč
Středočeský	381	4 091 519
Jihočeský	339	2 012 647
Plzeňský	169	279 370
Královehradecký	125	871 745
Ústecký	86	3 523 108
Liberecký	82	568 409
Karlovarský	26	128
Hl. m. Praha	1	3 841 484
Pardubický	-	161 000
Celkem	1209	15 369 411

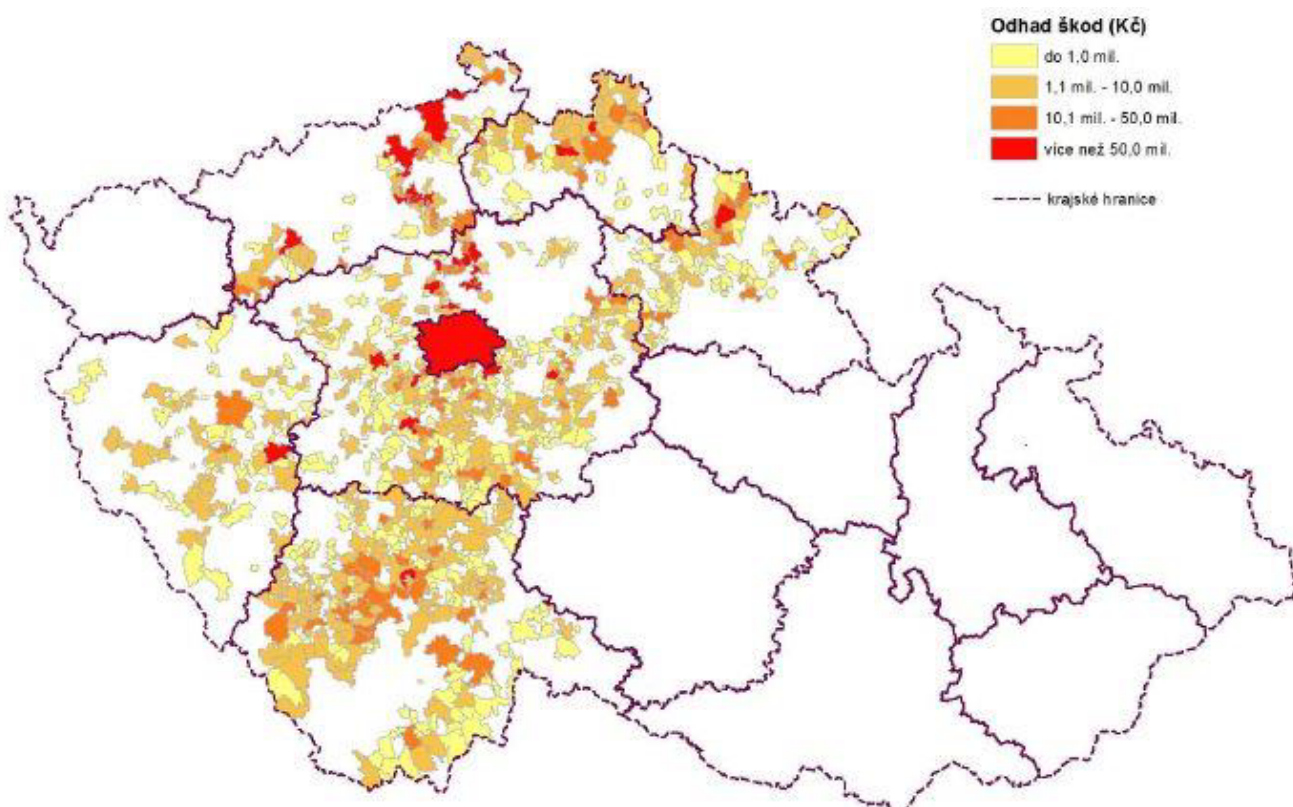
Počet obcí zasažených povodní je na první pohled velký, více jak 860 obcí však bylo vodou zasaženo minimálně a odhad škod se pohybuje v rozmezí od 1 do 10 milionů Kč. Z tohoto počtu 441 obcí vyčíslilo škody pod 1 milion Kč.

Katastrofální důsledky měla velká voda jen pro malý počet obcí, v Ústeckém kraji zejména pro obec Terezín, kde napáchala škody za téměř miliardu korun (921,6 mil. Kč), Křešice (231,6 mil. Kč), Ústí nad Labem (182,9 mil. Kč), Litoměřice (151,1 mil. Kč), Žatec (140 mil. Kč). Ve Středočeském kraji pak pro obce Kly (265,9 mil. Kč), Hořín (243,4 mil. Kč), Dobřichovice (105,5 mil. Kč) a Klecany (104,7 mil. Kč).

Náklady na likvidaci následků povodní a další činnosti s ní spojené, byly hasičským záchranným sborem vyčísleny na 70,6 miliónu Kč, náklady spojené s činností policie ČR

byly 1,27 milionu Kč. Ze zásob HZS ČR a státní správy hmotných rezerv byl vydán pro řešení povodňové situace materiál a věcné prostředky v hodnotě 59,8 milionu Kč. Celkové náklady tak přesáhly přes 131 miliónů Kč. [39]

Obr. 9. Předběžný odhad škod po povodních v roce 2013. [39]

Shrnutí kapitoly

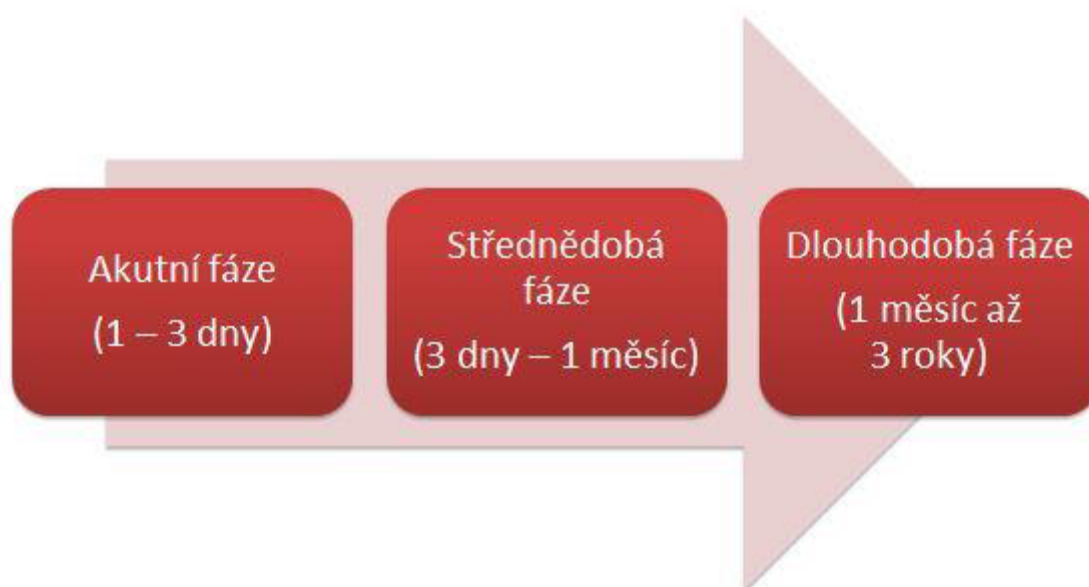
Červnové povodně z roku 2013 můžeme označit za typické letní povodně způsobené přívalovými srážkami. Zasáhly především oblasti severních, středních a jižních Čech, které se potýkali již před povodněmi s nadprůměrnými květnovými srážkami. Na počátku června vedla situace na území v povodí Vltavy, Labe a Ohře k vyhlášení stavu nouze. Následné povodně, které postihly jen území Čechy, se zapsaly do historie na pomyslné třetí místo, za povodně z roků 1997 a 2002. Způsobily rozsáhlé škody a zanechali za sebou zničené lidské životy, domovy a mnoho dalšího. Celkový rozsah škod lze nejlépe vidět z ilustrační mapky (Obr. 9).

5 POMOC POSKYTNUTÁ HUMANITÁRNÍMI, CÍRKEVNÍMI A CHARITATIVNÍMI ORGANIZACEMI PŘI POVODNÍCH

Humanitární, církevní a charitativní organizace už ze své podstaty fungují jinak než základní složky IZS a proto i způsoby, kterými mohou, pomáhat na území zasaženém mimořádnou událostí se liší, a právě toto je jeden z důvodů proč jsou jako součást IZS v současnosti nenahraditelné. Účast těchto organizací zpravidla začíná doplněním činnosti jednotek IZS při nastalé evakuaci obyvatelstva, pomocí s organizací a distribucí humanitární pomoci, pomocí s přípravou protipovodňových opatření, což může být prosté plnění pytlů s pískem. Avšak na rozdíl od základních složek jejich hlavní činnost začíná po povodni, zaměřují se na likvidační a obnovovací práce zejména obytných objektů a okolí, popřípadě finanční a materiální pomoc obyvatelstvu.

5.1 Etapy poskytování pomoci po mimořádné události

Při a po povodních se neustále mění potřeby obyvatel v zasažených oblastech, liší se hlavně v závislosti na čase, který uběhl po povodních. Obecně se rozlišují tři etapy poskytování dobrovolnické pomoci (*Obr. 10*).

Obr. 10. Tři etapy poskytování pomoci [41]

Akutní fáze

Označuje období těsně před zasažením povodní ale i čas po ní, běžně trvá 1-3 dny po mimořádné události. Před povodní se jedná zejména o evakuaci obyvatelstva, zajištění nouzového ubytování (*poskytnutí materiální pomoci ve formě příkrývek, náhradního oblečení, atd.*), zajištění humanitární pomoci, pomoc při pytlování písku. Tyto činnosti jsou primárně úkoly základních složek IZS, přesto například při organizaci a distribuci humanitární pomoci se uskutečňuje osvědčená spolupráce s humanitárními, církevními a charitativními organizacemi.

Potom co pomine bezprostřední nebezpečí způsobené povodní a začne opadat voda, je čas kdy se evakuovaní obyvatelé vracejí do svých domovů, kde povodeň zanechala jen spoušť. Návrat je často spojen se šokem.

Střednědobá fáze

V tomto období, které trvá přibližně měsíc a navazuje bezprostředně na akutní fázi, je třeba poskytnout zasaženému obyvatelstvu především humanitární a materiální pomoc (*obsahuje čisticí prostředky, nářadí na odklizení a ochranné prostředky, atd.*). V této fázi se začínají humanitární, církevní a charitativní organizace plně zapojovat do odklizení škod a jiných následků povodně skrze vysílání dobrovolníků, poskytování materiální a psychosociální pomoci, díky vyškoleným laikům.

Dlouhodobá fáze

Jedná se o poslední fázi, období, které může trvat až 18 měsíců (*3 roky*), je značně individuální. V této chvíli už jsou škody odklizeny a pomoc se zaměřuje na vysoušení, rekonstrukci obydlí, čištění studní. Neziskové organizace na základě vyplněných dotazníků rozhodují komu a v jaké výši poskytnout finanční pomoc získanou prostřednictvím sbírek. Finanční pomoc směřuje primárně k lidem, kteří jinak nemají na opravy, pojištění atd. [41]

5.2 Pomoc poskytnutá při povodních v červnu 2013

Tato část práce je věnována analýze, srovnání a vyčíslení pomoci, která byla poskytnuta humanitárními, církevními a charitativními organizacemi v postižených oblastech (*zejména těmi zmíněnými v teoretické části této práce*). Poskytnutá pomoc zahrnuje jak nasazené síly, tak i prostředky, které poskytují NNO ve prospěch obyvatelstva. Humanitární, církevní a charitativní organizace však neposkytují stejný druh pomoci, takže jakékoliv srovnání bude vždy jen orientační. Nejdůležitější činnosti, které provádějí NNO při mimořádné události zjednodušeně zachycuje následující seznam, seřazený v časové posloupnosti provádění činností.

- ❖ evakuace v součinnosti s IZS, organizace evakuačních center,
- ❖ zjišťování potřeb zasaženého obyvatelstva, tzv. Monitoring, včetně shromažďování informací o nabídkách pomoci,
- ❖ distribuce materiální a humanitární pomoci ve spolupráci se státní správou, popřípadě dalších technických prostředků důležitých pro likvidační a obnovovací práce,
- ❖ nasazení dobrovolnických sil na zasažená místa, poskytnutí manuální a psychosociální pomoci,
- ❖ přerozdělení finančních prostředků získaných od dárců a sponzorů v rámci povodňových sbírek.

5.2.1 Koordinace sil a prostředků neziskovými organizacemi

Koordinace (*koordinace není velení, ale spíše se dá definovat jako služba k domluvě*) sil a prostředků NNO v době povodně a před ní probíhá v současnosti ve většině krajů skrze neformální pracovní skupiny, které jsou tvořeny zástupci různých NNO.

Obr. 11. Logo platformy PANEL v Jihomoravském kraji [42]

Tzv. PANEL slouží jako organizační, koordinační a komunikační platforma NNO. Ve vztahu ke kraji vystupuje PANEL skrze svého voleného koordinátora, který komunikuje se zástupci HZS. Tak jsou NNO poskytovány informace o aktuální situaci, nabídce a poptávce po humanitární pomoci. Členové PANELU se scházejí pravidelně každý den v průběhu povodní a informují se o aktuálních potřebách, v zasažených oblastech, rozdělují si území zasažené povodní, ve kterém jednotlivé NNO působí. V případě, že NNO nejsou sdruženy v PANELU, probíhá komunikace mezi nimi a státní správou individuálně, přesto spolu dnes NNO velmi dobře spolupracují na celostátní úrovni.

Postup po povodni

Bezprostředně po povodni se vypracovává seznam postižených oblastí, který obsahuje výčet obcí, tento seznam pak sdílí humanitární, církevní a charitativní organizace mezi sebou a zároveň si rozdělují pole působnosti, tak, aby nedocházelo k nadbytečnému vysílání koordinátorů a pomoci, do míst kde již je přítomna. Do takto rozdělených obcí je pak připravena a vyslána pomoc.

Koordinátoři jednotlivých týmů dobrovolníků po příjezdu do zasažených obcí, mají za úkol vyhledat velitele zásahu, ohlásit se mu anebo vyhledat starostu. Ve spolupráci s místní správou se poté účastní likvidačních prací, nabízejí zasaženým rodinám pomoc, atd. NNO zřizují místní základny materiální pomoci, z kterých poté distribuují pomoc pro obyvatelstvo a vlastní síly v blízkém okolí, může se jednat o zázemí církevních budov, obecní školy, atd.

5.2.2 Materiální pomoc

Materiální pomoc obsahuje především prostředky pro odklizení následků povodně, ale zahrnuje také jejich skladování, třídění a přesun na místo určení. Patří sem také technika, jako jsou vysoušeče a čerpadla, včetně poskytnutí rad a návodů k obsluze. Věcné prostředky můžeme rozdělit do následujících kategorií:

- ❖ čisticí a dezinfekční prostředky (*Savo, JAR, mýdlo, atd.*),
- ❖ nářadí a nástroje pro úklid (*lopaty, krumpáče, kolečka, vědra, pytle na odpad, atd.*),
- ❖ ochranné pomůcky a oděvy (*montérky, pracovní rukavice, holínky, atd.*),
- ❖ další věcné prostředky (*náhradní oblečení, repelenty, hračky a jiné*),

❖ technika (*vysokotlaké čističe, čerpadla a vysoušeče*).

Způsob získání věcných prostředků se liší, všeobecně však můžeme říci, že je vícezdrojové a každá organizace se zaměřuje na takový způsob jejich získání, který nejlépe odpovídá jejím možnostem. Mezi primární zdroj stále patří sbírky materiální pomoci, do kterých potřebným vybavením přispívají kromě jednotlivců také podniky. Dále se může jednat přímo o nákup potřebného vybavení z rezervních prostředků organizace nebo využití již pořízeného materiálu uloženého ve skladech humanitární pomoci, kterými NNO disponují.

Sbírky materiálu

ČČK vyhlásil sbírku ve více jak 30 oblastních spolcích, celkem tak získal a rozdělil mezi obyvatelstvo na 515 tun materiální pomoci včetně potravin. Přehled další pomoci poslané humanitárními, církevními a charitativními organizacemi ukazuje přehled v tabulce (*Tab. 3*). CHČR organizovala sbírky materiálu ve více jak 40 oblastních charitách a celkovou hodnotu získaného materiálu vyčíslila na 6,5 milionu korun a vyslala 14 dodávek.

Předchystaná materiální pomoc

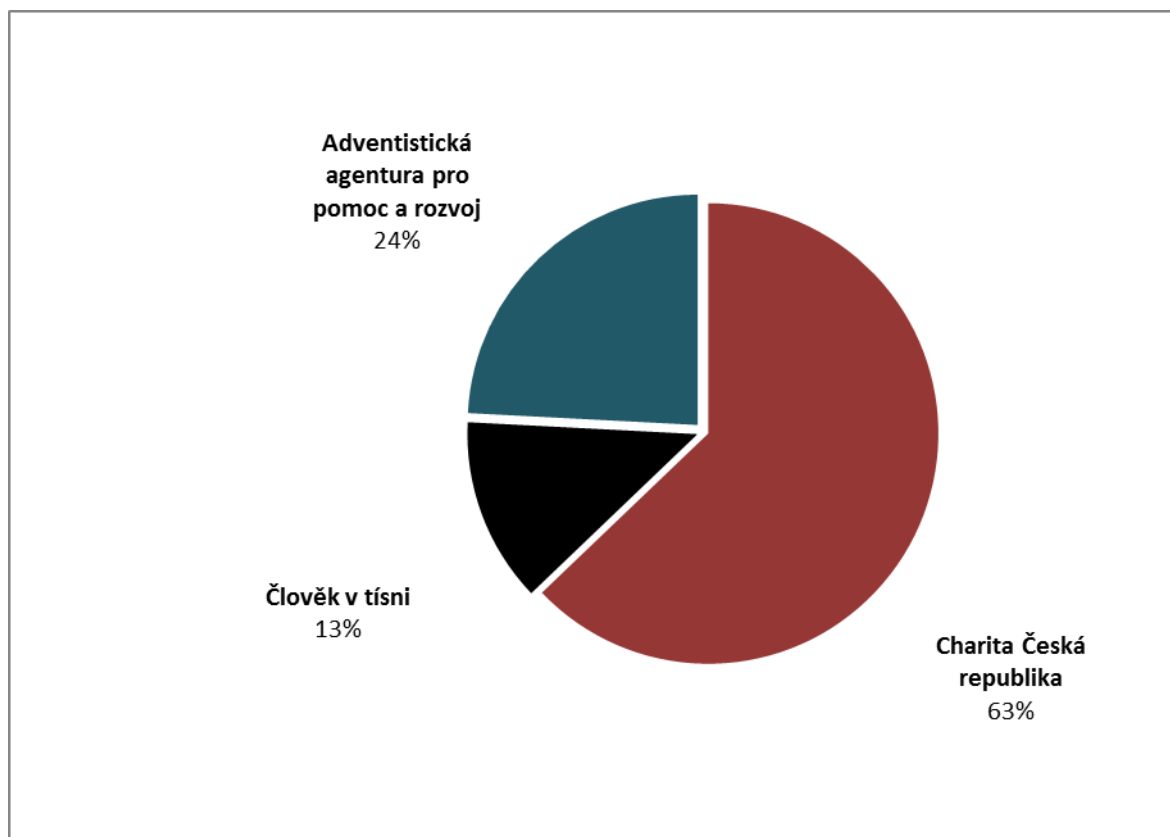
Organizace Člověk v tísni vyslala do zasažených oblastí přes 65 zásilek materiální pomoci v celkové hodnotě 1,3 milionu Kč. ADRA poskytla pomoc za 2,5 milionu Kč. Jedinou ze

Tab. 3. Výše materiální pomoci poskytnuté NNO.

Zdroj: vlastní

Organizace	Výše materiální pomoci v Kč
Diakonie Českobratrské církve evangelické	neposkytuje materiální pomoc
Charita Česká republika	6 500 000
Člověk v tísni	1 341 016
Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj	2 500 000
Celkem	10 341 016

sledovaných NNO, která nepořádá sbírky materiální pomoci a ani nepřipravuje balíčky materiální pomoci je Diakonie ČCE, podílí se však významně na zapůjčování techniky.

Obr. 12. Podíl jednotlivých NNO na materiální pomoci. Zdroj: vlastní

Pro představu jen organizace Člověk v tísni v rámci materiální pomoci poslala do zasažených oblastí dezinfekční a čisticí prostředky v celkovém objemu 4 083 litrů, a dále 6 010 kusů pracovních oděvů a ochranných pomůcek (*rukavice 5 578 párů, montérky 155 ks, holinky 277 párů*), 2 509 kusů nástrojů a nářadí (*lopaty 919 ks, krumpáče 107 ks, hrábě 174 ks, kartáče 653 ks, vědra a kbelíky 522 ks, kolečka 134 ks*), pytle na odpadky 3 tisíce kusů. V porovnání s CHČR, která rozdělila přes 8 782 litrů dezinfekčních a čisticích prostředků, 5 572 kusů nářadí a nástrojů pro úklid, 2 736 kusů pracovních oděvů a ochranných pomůcek a téměř 4 tisíce kusů další pomoci (*repelenty, hygienické potřeby, oděvy, atd.*), si můžeme udělat představu o složení a hodnotě jednotlivých položek materiální pomoci.

Poskytnutá technika

V objektech zasažených povodní často stojí voda, která sebou mnohdy přinese bahno a další naplaveniny. Největším problémem však je zdivo a omítky, které do sebe vtáhnou vodu a navlhnou.

NNO zapůjčují obyvatelům kalová čerpadla, wapky (*vysokotlaké čističe*), které pomáhají s odklizením následků povodně v objektech i mimo ně, a vysoušeče určené pro vysušení zdí. Spolu s technikou jsou nabízeny i rady a metodiky jak postupovat při úklidu. Organizace ADRA poskytla ze svých čtyř humanitárních skladů (*Praha, Znojmo, Hradec Králové a Frýdek Místek*), celkem 350 vysoušečů, CHČR 288 vysoušečů a Diakonie ČCE ze svých tří skladů (*centrální sklad Běleč nad Orlicí, Velké Meziříčí a Klobouky u Brna*) 200 vysoušečů.

Tab. 4. Poskytnutá technika NNO – vysoušeče.

Zdroj: vlastní

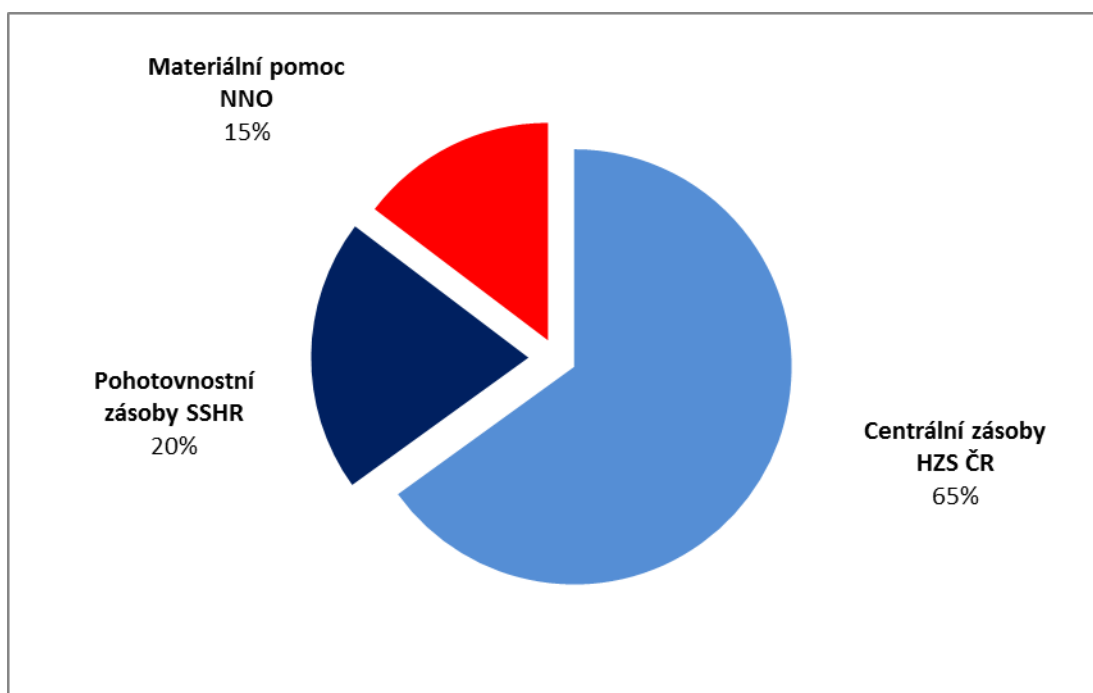
Organizace	Počet poskytnutých vysoušečů
Diakonie Českobratrské církve evangelické	200
Charita Česká republika	288
Člověk v tísni	neposkytuje techniku
Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj	350
Celkem	838

Přeprava materiálu a techniky

Vytříděnou a rozdělenou materiální pomoc je také třeba co nejrychleji dostat do zasažených oblastí. NNO však většinou nedisponují dopravními prostředky schopnými přepravy velkého množství materiálu. Z tohoto důvodu se využívají pro více objemné náklady služeb, které nabízejí bezplatně logistické společnosti. Pro přepravu osob jsou využívány vlastní vozy, přesto například Člověk v tísni využil nabídek několika podniků (*Hyundai, Škoda Auto, TPCA*) na zapůjčení automobilů pro potřeby organizace. Z přepravních a logistických společností můžeme zmínit firmy TNT, Toptrans, DHL a Gebrüder Weiss.

Zhodnocení

Materiální pomoc poskytovaná NNO v zasažených oblastech je důležitou součástí celkové pomoci. Dostatek dezinfekčních a čisticích prostředků, nástrojů a náradí pro úklid, ochranných pomůcek a oděvů je nutný pro zahájení likvidačních prací v obytných a jiných objektech popřípadě v jejich okolí. Její poskytování tak jako všechny jiné druhy pomoci NNO probíhá ve spolupráci s místní státní správou. Není doménou jen humanitárních, církevních a charitativních organizací ale zajišťuje ji také HZS ČR spolu se státní správou hmotných

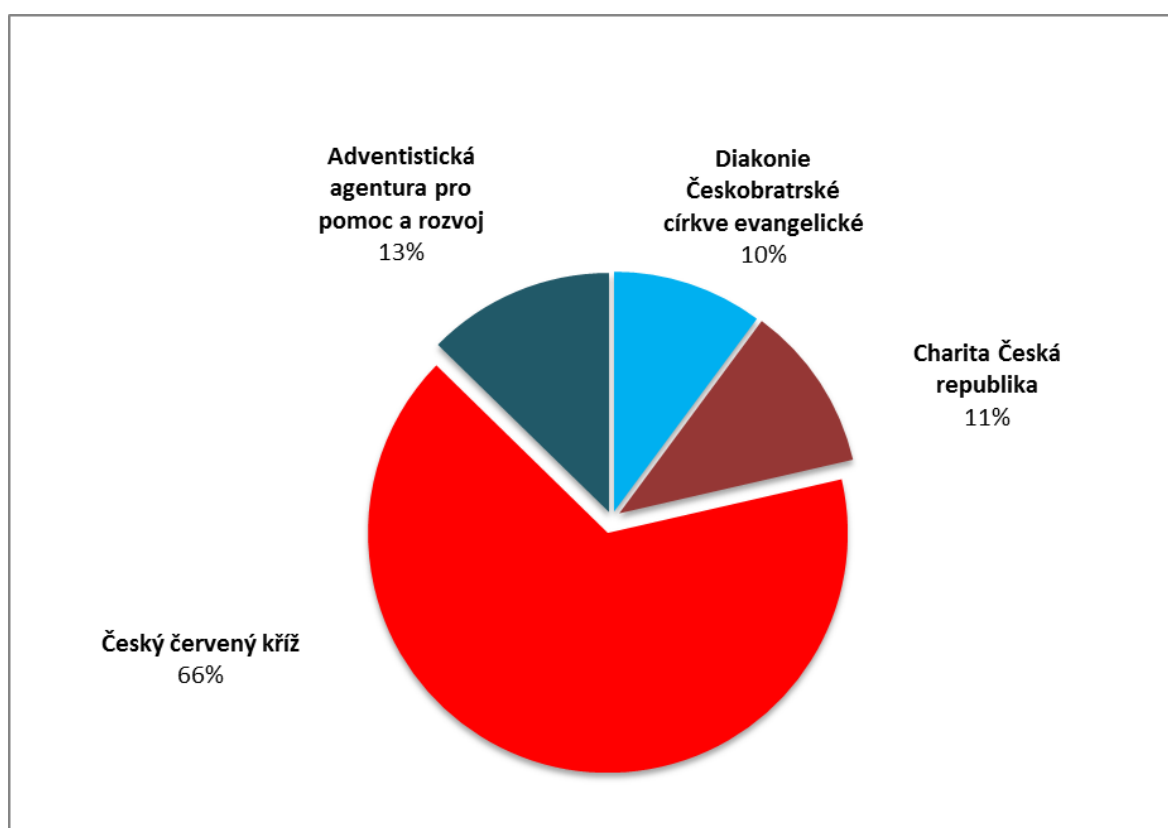

Obr. 13. Podíl NNO na celkové poskytnuté materiální pomoci. Zdroj: vlastní

rezerv. Porovnání účasti jednotlivých složek na poskytnuté pomoci shrnuje graf (Obr. 12), lze postřehnout, že 15% (10,3 milionu Kč), které poskytují humanitární, církevní a charitativní organizace, není zanedbatelná částka. HZS ze svých centrálních zásob uvolnil materiální pomoc v hodnotě 45,6 milionu, SSHR v hodnotě 14,2 milionu Kč. V potaz musíme také vzít sbírky ČČK, který je nepřepočítával na peníze. NNO tak pomáhají šetřit nemalé výdaje státu. Při červnových povodních v roce 2013 se NNO podíleli velkou měrou na poskytování materiální pomoci zasaženému obyvatelstvu.

5.2.3 Nasazené síly na likvidaci následků povodní

Síly, které mohou vyslat humanitární, církevní a charitativní organizace jsou různorodé, liší se vztahem k organizaci (*dobrovolníci, zaměstnanci, členové*) a úrovní kvalifikace. Samozřejmě je, že placených zaměstnanců je minimum, což vyplývá i ze samotné definice NNO, ty jsou závislé na darech a dotacích od třetích osob popřípadě od státu. Nemohou si proto dovolit vydržovat profesionální týmy jako základní složky IZS v době mimo povodně ani při nich, a proto se orientují primárně na dobrovolnickou pomoc. Zde však platí, co organizace, to jiný přístup k přípravě a samotné odezvě na mimořádnou událost.

Obr. 14. Podíl jednotlivých NNO na zapojení dobrovolníků. Zdroj: vlastní

Dobrovolnictví

Církevní organizace působící na celém území republiky, jako jsou Diakonie ČCE a CHČR, těží ze zázemí, které jim poskytují vlastní zařízení. Spolu s organizací ADRA pak všechny tři spolupracují s církvemi, odkud také pochází většina dobrovolníků nasazených při povodních, včetně psychosociální pomoci poskytované kněžími, faráři a kazateli. Zvláště Charita se snaží v období mezi povodněmi školit vlastní zaměstnance jako koordinátory, což zajišťuje nejen rychlou odezvu na nastalou situaci ale také jistotu, že zkušené lidi

budou k dispozici včas. Obdobný způsob jištění dobrovolníků využívají i ostatní organizace, proškolený dobrovolník je zavázán „smlouvou“, NNO tak mohou vytvořit určitý seznam dobrovolníků, s kterými se počítá.

ČČK staví na oblastních spolcích, tvořených vyškolenými dobrovolníky a profesionály, kteří vytvářejí tzv. humanitární jednotky, patří tedy mezi jednu z nejlépe připravených NNO v ČR z hlediska poskytování dobrovolnické pomoci. Organizace Člověk v tísni se spoléhá na nasazení dobrovolníků, kteří již mají zkušenosti s povodněmi. Neklade tak skoro žádný důraz na přípravu, a to ovlivňuje rychlost reakce a její kvalitu.

Tab. 5. Počty zapojených dobrovolníků NNO.

Zdroj: vlastní

Organizace	Počet zapojených dobrovolníků
Diakonie Českobratrské církve evangelické	200
Charita Česká republika	222
Český červený kříž	1300
Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj	250
Celkem	1972

Jen pro představu, je dobré uvědomit si, že náklady, které musí NNO vynaložit na jednoho dobrovolníka (*zahrnují pojištění, dopravu, jídlo, vybavení a ubytování*) se pohybují kolem 550 korun na den, avšak práce vykonaná jím vykonaná má hodnotu téměř dvojnásobnou, tedy přibližně 1100 Kč za den. Ideální doba, kterou by měl člověk věnovat dobrovolnictví je 7 dní, protože jen zaškolení nového dobrovolníka trvá přibližně tři dny.

NNO kladně hodnotí ochotu lidí, protože téměř po všech povodních z nedávných let, se na pomoc při odklizení následků, hlásí více dobrovolníků, než mohou využít.

Například Diakonie ČCE vyslala jen 200 dobrovolníků z 800 a obdobná situace se opakovala i u ostatních organizací. ČČK evidoval největší počet dobrovolníků ze všech NNO, přibližně 1300, v terénu však převážně působili jen členové humanitárních jednotek ČČK a zaměstnanci ČČK, v počtu 560 osob.

Největším problémem pro humanitární, církevní a charitativní organizace při loňských povodních byl nedostatek koordinátorů, tedy vyškolených dobrovolníků, kteří mají zodpovědnost za určitou oblast a zastupují NNO při komunikaci s velitelem zásahu, starostou, atd. Z prostého důvodu, v ČR neexistuje legislativní úprava, která by umožňovala těmto dobrovolníkům plnit to, k čemu se zavázali, vše závisí na jednotlivých zaměstnavatelích zdali, umožní vybrat svým zaměstnancům placené volno. Právě tento problém, vyřešila CHČR, když se rozhodla školit na tyto pozice vlastní zaměstnance.

Psychosociální pomoc

Kromě likvidačních prací se NNO podílejí také na poskytování psychosociální pomoci zasaženému obyvatelstvu, tato pomoc pomáhá lidem překonat těžké období a zapojit je opět do života. Organizace ADRA například vysílá KIP týmy (*Komunitní intervenční psychosociální týmy*), skládající se z laiků, odborníků a duchovních. CHČR pak vysílá v rámci svých týmů proškolené laiky schopné poskytovat první psychologickou pomoc. Pro obyvatele, kteří si prošli poprvé anebo opakovaně negativní zkušeností jsou zřizovány i různé telefonické linky, například Linka duchovní pomoci zřízená oblastní Charitou v Litoměřicích.

Zhodnocení

Dobrovolnická pomoc patří k základům, na nichž NNO staví, kromě placených zaměstnanců jednotlivých organizací, tvoří veškeré síly s rozličnými úkoly. Od organizace materiálních sbírek, jejich třídění a převozu až po koordinátory sil v jednotlivých oblastech. Průměrná doba pomoci byla 1-3 dny, loňských povodních se zúčastnilo více než 2 500 dobrovolníků. Na rozdíl od materiální pomoci v ČR není jiná složka IZS, s kterou by bylo možné srovnávat pomoc NNO v této oblasti (*snad nejbližší mají k NNO dobrovolná sdružení hasičů obcí*). Manuální a psychosociální pomoc po povodních se sice dá vyčíslit, jinak je ale neocenitelná a v současnosti také nenahraditelná.

5.2.4 Poskytnuté finanční prostředky

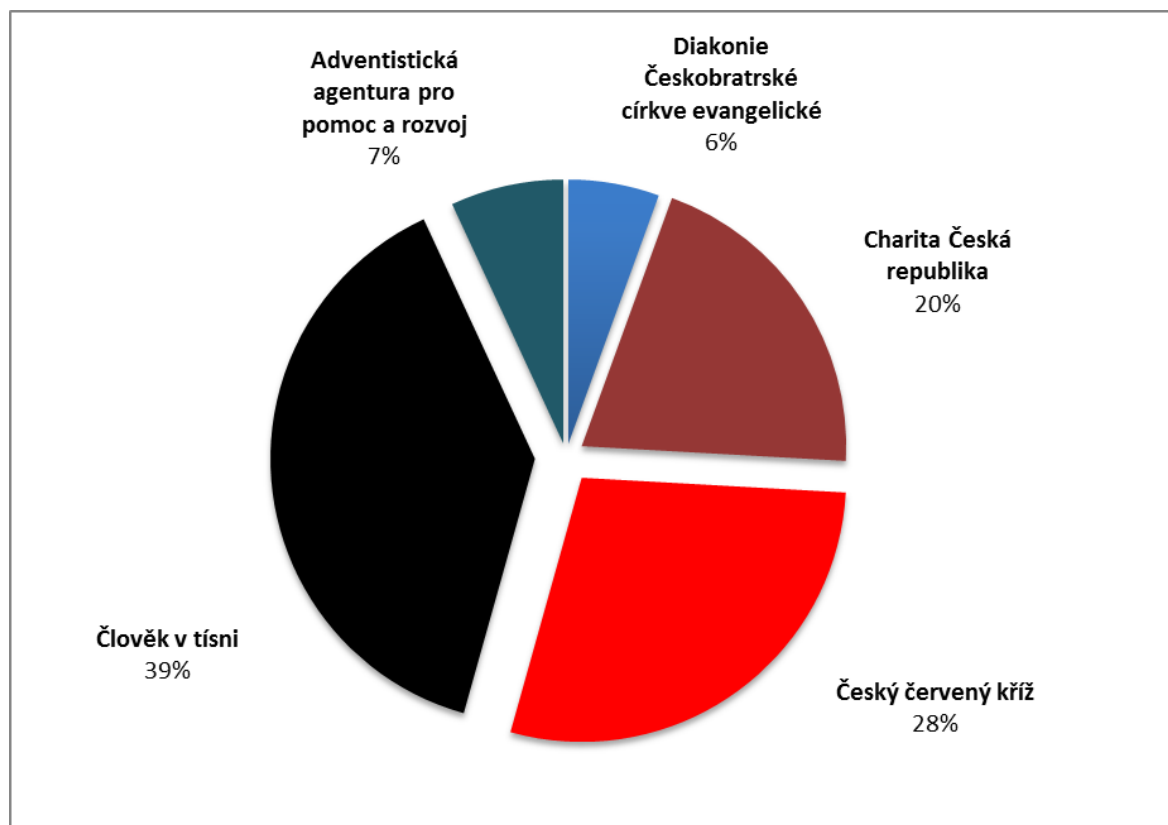
Dalším způsobem jak mohou NNO pomoci obyvatelstvu jež bylo zasaženo povodní je organizování veřejných sbírek. Tato finanční pomoc je pak poskytována na obnovu poničených domů, nákup vnitřního vybavení nebo jako příspěvek na stavbu nových domů. Na základě tzv. monitoringu, tedy zjištění a zhodnocení dopadů povodně v jednotlivých domácnostech pomocí dotazníků a fotografické dokumentace, je rozhodováno o výši příspěvku. Poskytnuté finanční prostředky nemohou ani zdaleka zaplatit veškeré škody, a ani to není jejich cílem. Směřují především k lidem v těžké sociální situaci, kteří by si jinak nedokázali pomoci vlastními finančními prostředky.

Tab. 6. Výše finančních prostředků získaných sbírkou.

Zdroj: vlastní

Organizace	Finance získané na pomoc po povodni v Kč
Diakonie Českobratrské církve evangelické	10 351 000
Charita Česká republika	37 845 000
Český červený kříž	53 000 000
Člověk v tísni	72 094 000
Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj	12 900 000
Celkem	186 190 000

Zatímco při hodnocení a odklizení následků povodní, přípravě a distribuci materiální a humanitární pomoci se může zapojit jen opravdový zlomek lidí, finanční pomocí může přispět kdokoliv. To z ní činí nejuniverzálnější způsob pomoci, do kterého se zapojují všichni, kteří opravdu chtějí pomoci. Snad nejznámějším prvkem jakýchkoliv humanitárních sbírek se staly v posledních letech, díky své propagaci, dárcovské sms.

Obr. 15. Poměr získaných financí NNO, na pomoc po povodních. Zdroj: vlastní

Ve spolupráci s médii (*internet, televizi a rádio*) jsou občané upozorňováni i na příspěví přes bankovní účty. Jelikož mají povodně vždy celospolečenský dosah, kromě jednotlivců přispívají do finančních sbírek i podniky, nadace a jiné neziskové organizace, jejichž činnost není přímo zaměřena na pomoc po povodních. Významnými dárci pro církevní organizace, jsou jejich partnerské organizace v zahraničí a zahraniční církve. CHČR obdržela dar ve výši 22,2 milionů Kč od německé Charity.

Další projekty

Přestože příspěvky na obnovu bydlení představují největší nákladovou položku NNO, jednotlivé organizace se zapojují do pomoci i jinými cestami než jen poskytnutím financí na rekonstrukci bydlení a výbavu domu. ČČK například v rámci své následné pomoci uvolnil 3,5 milionu korun na čištění studní v zasažených oblastech. Diakonie ČCE podpořila 2 miliony korun finančně domácnosti, které měli více než půl roku po povodni vlhké zdivo (*více než 15% vlhkost*). Příspěvek pokryje veškeré náklady za elektřinu, jedná se o tisíc korun na jeden vysoušeč. Zvláště důležitá je tato pomoc v domech, kde je třeba více vysoušečů. Člověk v tísni věnoval 3,7 milionu Kč na opravu veřejně prospěšných objektů v celkem 11 obcích, jako jsou mateřské a základní školy, knihovna a další.

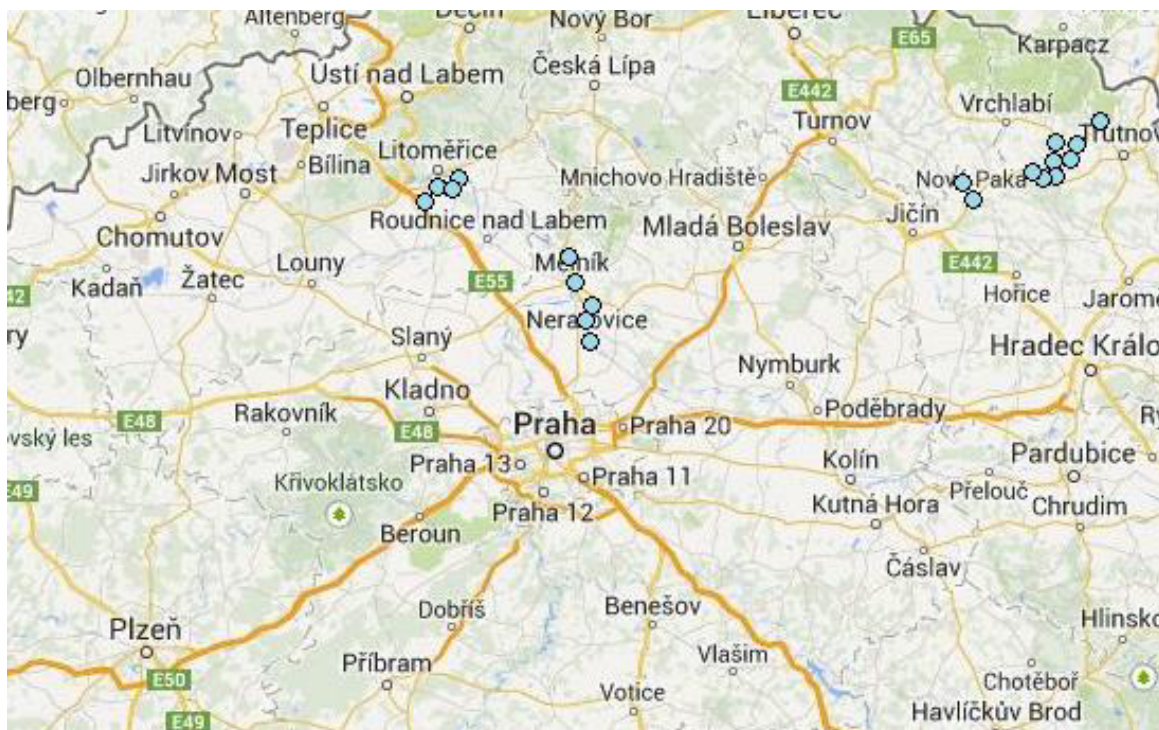
Zhodnocení

Finanční prostředky poskytované v rámci následné pomoci zasaženým představují hlavní položku v nákladech všech NNO. Důležitý podíl na této pomoci však nehraje ani tak účast NNO ale především solidarita a ochota dárců přispět. Pozitivní je, že v ČR ještě nenastala tzv. únava z dárcovství, to znamená, že hodnota příspěvků se nesnižuje a počet přispěvatelů na veřejné sbírky neubývá. Na loňské povodně bylo NNO vybráno od různých dárců vybráno skrze sbírky více než 186 milionů Kč. Tyto peníze pokryli mimo jiné náklady NNO na řešení povodňové situace, materiální a dobrovolnickou pomoc. Pomoc humanitárních, církevních a charitativních organizací je v této oblasti nenahraditelná.

5.2.5 Rozsah pomoci

Působnost jednotlivých NNO je až na výjimky lokální. Následující mapy orientačně přibližují územní působnost z dat, které ochotně poskytly humanitární, církevní a charitativní organizace.

Diakonie Českobratrské církve evangelické

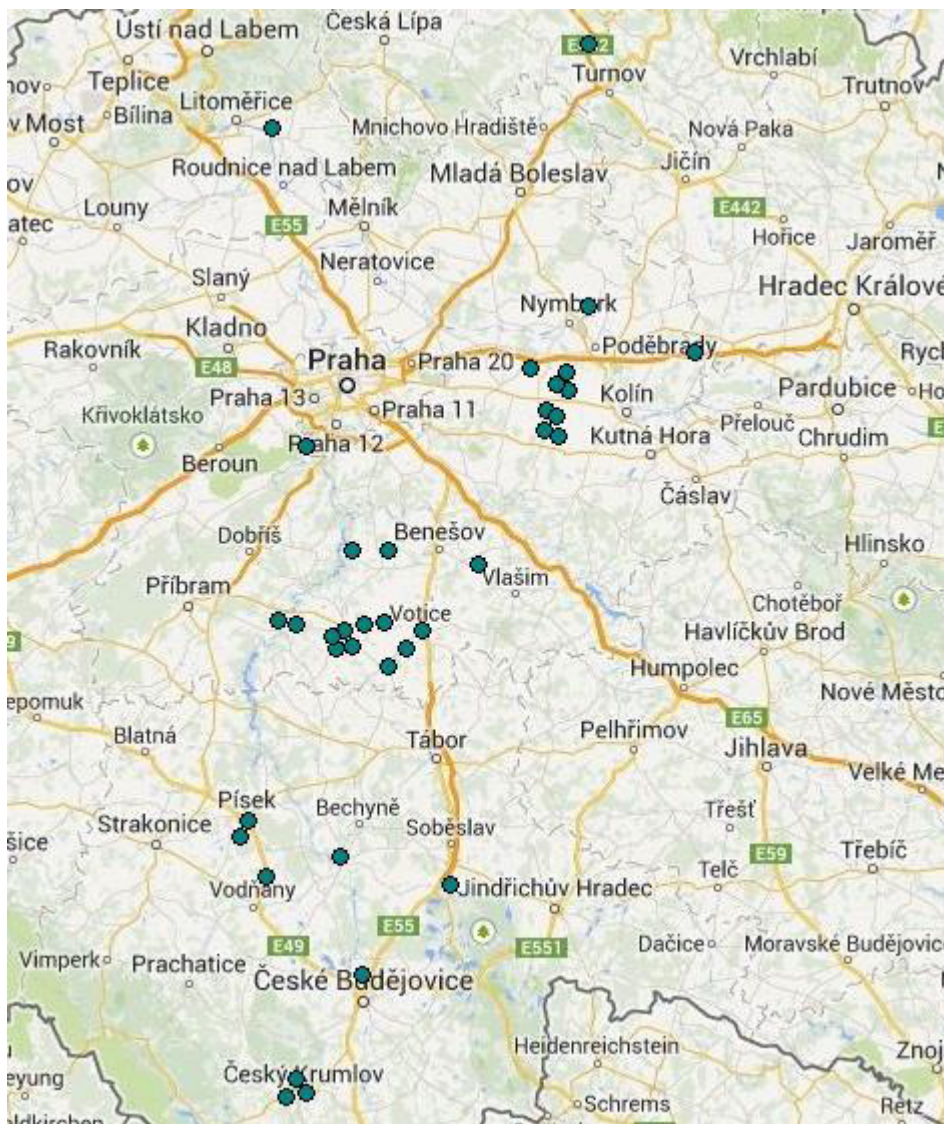
Obr. 16. Rozsah pomoci církevní organizace Diakonie ČCE. Zdroj: vlastní

Diakonie ČCE poskytovala svou pomoc ve třech krajích Královehradeckém, Středočeském a Ústeckém.

V celkem 19 obcích mezi, než patřila nejvíce postižená obec loňskými povodněmi Terezín a její okolí. Více než 150 domácnostem byla poskytnuta finanční pomoc ve výši 6,5 milionu Kč, ve spolupráci s organizací Člověk v tísni pak byly poskytnuty další 3 miliony Kč. (Obr. 16)

Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj

ADRA pomáhala na území čtyř krajů Jihočeského, Středočeského, Ústeckého a Libereckého, celkem v 36 obcích. Finanční prostředky věnované zasaženému obyvatelstvu představovali 12,9 milionu Kč. Celkem takto ADRA pomohla ve 400 domácnostech. (Obr. 17)

Obr. 17. Rozsah pomoci humanitární organizace ADRA. Zdroj: vlastní

Člověk v tísní

Humanitární organizace Člověk v tísní zasahovala ve třech krajích Ústeckém, Středočeském, Královehradeckém a v hlavním městě. Ze získaných prostředků vyčlenila na finanční pomoc 56,7 milionu Kč, které rozdělila mezi 1 332 domácností ze 111 obcí a 5 částí hl. města Prahy (Obr. 18).

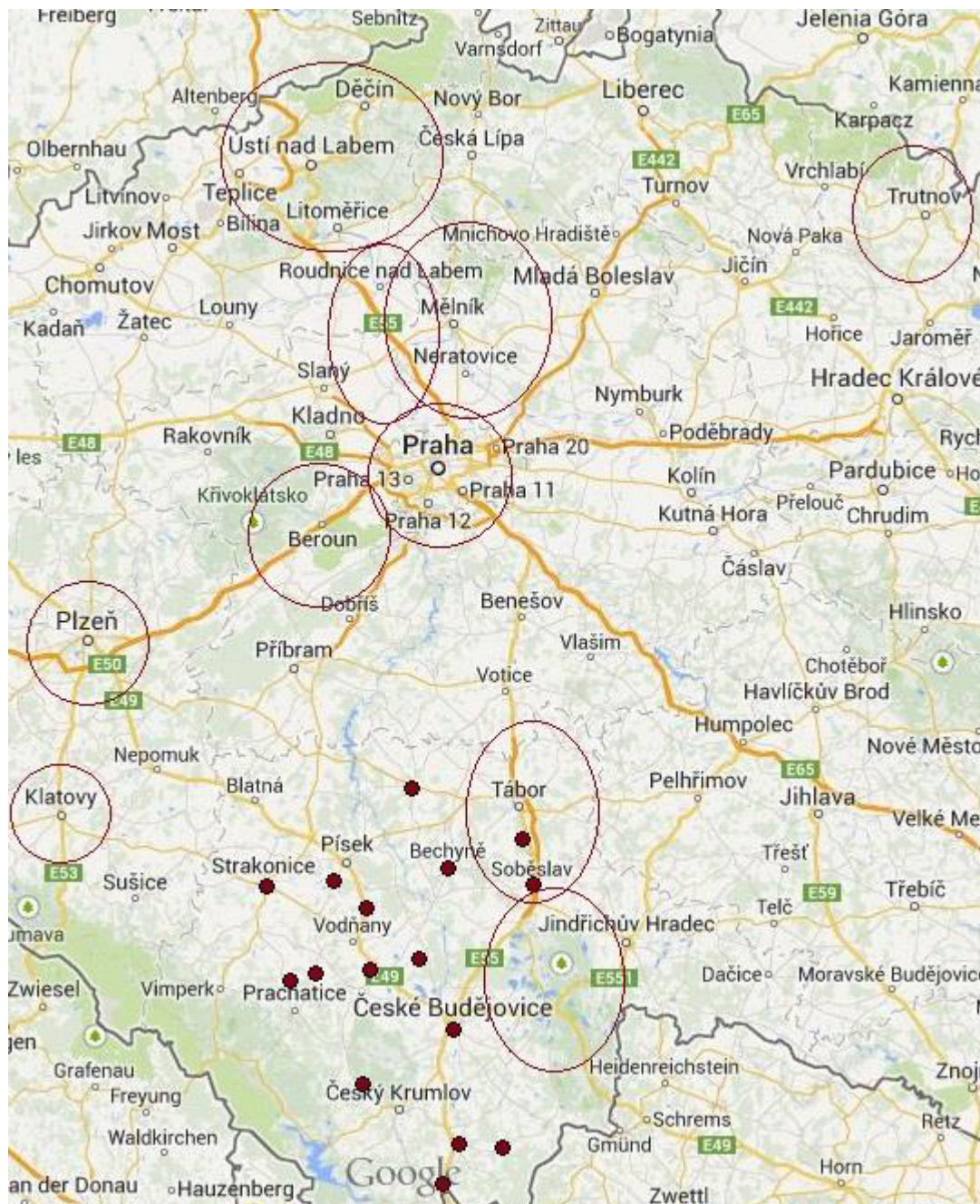
Obr. 18. Rozsah pomoci humanitární organizace Člověk v tísní. Zdroj: vlastní

Český červený kříž

ČČK neposkytl žádné konkrétní informace o rozsahu pomoci.

Charita Česká republika

Přesný počet obcí ve, kterých pomáhala CHČR ani počet domácností do, kterých směřovala finanční pomoc, nebyl poskytnut z toho důvodu nelze, zanést přesný rozsah pomoci na mapu. V oblastech své působnosti, však CHČR rozdělila přes 37 milionů Kč (jedná se o 5 krajů Jihočeský, Středočeský, Ústecký, Královehradecký, Plzeňský včetně hlavního města Prahy).

Obr. 19. Rozsah pomoci církevní organizace CHČR. Zdroj: vlastní

5.2.6 Problematika pomoci nestátních neziskových organizací

Povodně jsou v ČR jevem, který se opakuje v nepravidelných intervalech na přibližně stejném území, tím jsou zvláště záplavové území jednotlivých velkých řek, jejich přítoků, okolí vodních nádrží. Právě toto způsobuje obtíže nejen obyvatelstvu žijícímu v těchto lokalitách ale i NNO, které v těchto oblastech poskytují pomoc. Bylo by proto dobré objasnit si proč a s jakým cílem pomáhají NNO.

Opakovaná pomoc při povodních může v obyvatelstvu vzbuzovat pocit toho, že tento druh pomoci je samozřejmý, zvláště pak pokud se jedná o finanční prostředky určené na obnovu obydlí. Podle zkušeností hlavních koordinátorů NNO se lze setkat s lidmi, kteří chtějí na povodni vydělat. Druhým problémem, kterým se NNO setkávají, je pramenění z výše přerozdělovaných financí. Pokud se jedná o malou obec, lidé se všechno ihned dozvědí, a potom pokud má někdo vsugerováno, že dostal méně peněz než, soused, který si za ně koupil nové auto, je zle. Následná pomoc potom může napáchat více škody mezi obyvateli než samotná povodeň.

Avšak smyslem a cílem pomoci není za první pomoci všem, protože je to nereálné s finančními prostředky, které mají NNO k dispozici a za druhé, nahradit všechno co bylo zničeno. Finanční pomoc je směřována k lidem, kteří například z různých důvodů nedostanou vyplacenu pojistku, neměli pojištěný dům, z důvodu nedávné koupě, nemají práci a jsou proto v těžké finanční situaci a mohli bychom pokračovat. Peníze mají za úkol pomoci překlenout domácnostem a rodinám náročné období spojené s velkými výdaji. Výše příspěvku tedy záleží na možnostech a příjmech rodiny, a proto je individuální.

Obyvatelé žijící v záplavových zónách v drtivé většině zažili povodně opakovaně, přitom nemusí jít o stoletou vodu ale jakékoliv menší lokální záplavy, bleskové povodně způsobené průtrží mračen, které přijdou tak rychle jako odejdou a vše co jim stojí v cestě, vezmou sebou. Pokud pomíneme nepříznivý vliv takovýchto událostí na lidskou psychiku, stojí zato položit si otázku. Má vůbec cenu pomáhat finančně s opravami domů, které dříve či později jistě vyplaví voda? Nehledě na to, že přispíváme lidem k tomu, aby si prožili další trauma. Na takovou otázku neexistuje lehká odpověď. Částečně tento problém řeší snaha NNO přispívat lidem, kteří se rozhodnou odstěhovat na stavbu nového domu v bezpečných lokalitách. Samozřejmě existují oblasti, zvláště města, kde takovéto řešení nepřipadá v úvahu.

Tato část měla za úkol nastínit to jak komplexní je problematika pomoci po povodních. Kvalitní pomoc vyžaduje proto, velmi dobrou úroveň komunikace mezi obyvateli, místní státní správou a NNO, v neposlední řadě také zkušené koordinátory. Nelze nastínit všechny problémy a otázky, které vyvstávají v souvislosti s intervencí NNO při povodních a v posledku to není ani cílem této práce.

6 NÁVRHY A OPATŘENÍ URČENÁ PRO ZLEPŠENÍ KOORDINACE SIL A PROSTŘEDKŮ

Výstupem této práce kromě samotného zhodnocení působení NNO při povodních, jsou také návrhy, které by měli sloužit ke zlepšení práce NNO, jejich spolupráci a koordinaci se státní správou i mezi sebou navzájem, především ve Zlínském kraji. Podkladem pro tyto návrhy je z velké části účast na workshopu Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR, který se konal 13. března 2014, na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně, za účasti hlavních koordinátorů humanitárních, církevních a charitativních organizací z ČR. Dále potom skutečné problémy, se kterými musejí NNO bojovat při povodních a svém působení v terénu. Cílem navržených opatření je poskytnout NNO, podklad pro zlepšení stávající spolupráce mezi sebou navzájem a nastínit problematiku, na kterou by se mohly NNO soustředit.

První opatření, které by zlepšilo koordinaci sil a prostředků a jejich součinnost s IZS v případě mimořádné události, je vytvoření pracovní platformy PANEL, sdružující NNO ve Zlínském kraji, přitom je možné vzít si příklad z již fungujícího PANELU Jihomoravského kraje.

Činnost PANELU NNO by měla být zaměřena na přípravu dobrovolníků na mimořádné události, výměnu zkušeností, která by vedla k zefektivnění práce a společná příprava dobrovolníků.

Druhé opatření se týká prevence, konkrétně vytvoření osvětového programu pro obyvatelstvo v záplavových zónách, seznamující jej s možnostmi ochrany majetku před povodní, výstupem by mohly být veřejně přístupné přednášky, přednášky pro školy, tištěné brožury a letáky. Na organizaci a přípravě by se podíleli členové PANELU spolu se státní správou.

Třetí opatření, které by pomohlo NNO, je intenzivní komunikace a spolupráce se státní správou na vytvoření takové legislativní úpravy o dobrovolnictví, která by umožňovala, uvolnění dobrovolníka proškoleného akreditovaným programem na pomoc při mimořádných událostech z práce na dobu jednoho týdne.

Tyto opatření mohou výrazně urychlit pomoc NNO v zasažených oblastech, přispět k lepší koordinaci materiální, humanitární a dobrovolnické pomoci a v neposlední řadě pomoci obyvatelstvu lépe se připravit na následky ničivého živlu, jakým je voda.

Přijetí nové legislativy o dobrovolnictví při mimořádných událostech nebo úpravou té stávající by se otevřely NNO nové možnosti, jejich služby by se tímto krokem posunuly kvalitativně nahoru, a umožnily jim fungovat více jako řádné složky IZS.

ZÁVĚR

Humanitární, církevní a charitativní organizace, které jsou součástí Integrovaného záchranného systému se v součinnosti s ostatními složkami, účastní záchranných, likvidačních a obnovovacích prací na místě zasaženém mimořádnou událostí. V podmínkách České republiky se jedná zejména o pomoc při povodních, přičemž se s účastí nestátní neziskových organizací počítá i při jiných typech mimořádných událostí. Příkladem, na kterém můžeme vidět jejich zvláštní roli v Integrovaném záchranném systému, jsou právě povodně. Částečně se zapojují se do záchranných prací, ale nosná činnost, což jsou pro ně likvidační a obnovovací práce, začíná až po jejich skončení. Potom co většina základních složek opouští místo zásahu, humanitární, církevní a charitativní organizace zahajují hromadné nasazování svých sil a prostředků.

Po povodních z let 1997 a 2002 a neslavných začátcích, které přinesla zvláště nekoordinovaná, chaotická pomoc, neziskové organizace učinily nezbytné kroky proto, aby jejich působení v zasažených oblastech bylo řízené. Po loňských povodních můžeme říci, že úroveň pomoci obyvatelstvu i úroveň koordinace sil a prostředků dosáhla těch nejlepších možných výsledků ve stávajících podmínkách.

S výhledem do budoucna je však nutné konstatovat, že musí být přehodnocena otázka legislativní úpravy dobrovolnictví, která stojí v cestě, lidem, kteří jsou ochotni pomáhat a samotným neziskovým organizacím, ty pak nemohou počítat s jejich nasazením. Dále je třeba zdůraznit potřebu komunikace mezi humanitárními, církevními a charitativními organizacemi a základními složkami Integrovaného záchranného systému a to nejen v době mimořádných událostí ale i mimo ně.

Pozitivní jsou změny, které nastaly v přístupu státu k těmto organizacím, nezbývá než doufat, že tento trend vydrží a umožní tak v budoucnu kvalitativně lepší zapojení humanitárních, církevních a charitativních organizací v rámci Integrovaného záchranného systému.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VIČAR, Dušan a Radim VIČAR. *Vybrané aspekty práva bezpečnosti a obrany* 80-7454-279-4.
- [2] ČESKO. Zákon č. 239/2000 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 73, 2000, s. 237-251. [cit. 2014-01-22] Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- [3] ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno, 2005, 52 s. ISBN 80-239-4057-0.
- [4] LANGMAJEROVÁ, Andrea a Martina ČINKOVÁ. TOP TEN: 10 nejdůležitějších změn v oblasti neziskového práva. In: *Zakonyvkapse.cz* [online]. 2013-11-04. 4. 11. 2013 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: <http://zakonyvkapse.cz/10-nejdulezitejsich-zmen-v-oblasti-neziskoveho-prava/>
- [5] Aktualizovaná statistika počtu NNO v letech 1990-2012. *Neziskovky.cz* [online]. Praha: *Neziskovky.cz*, 2008- [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/stat_NNO_tabulka_1990_2012txt12780.pdf
- [6] Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce. In: STOJANOV, Robert, Josef PAZDERKA, Romana VYŠANSKÁ, Michal KAPLAN a Andrea VOLFOVÁ. *Rozvojovka* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2008, 2012 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/humanitarni-pomoc-a-rozvojova-spoluprace>
- [7] MARTÍNEK, Bohumír, Petr LINHART. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. Ochrana obyvatelstva, Modul E: Učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení [online]. 2006, 126 s. [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/modul-e-ochrana-obyvatelstva-pdf.aspx>
- [8] Humanitární pomoc [online]. 2011, 2 s. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.hrusky.cz/download/Humanitarnipomoc.pdf>
- [9] ČESKO. Zákon č. 3/2002 ze dne 27. listopadu 2002 o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů.

- In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 2, s. 2-4 [cit. 2014-01-13].
Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- [10] DIAKONIE ČESKOBRASTRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ. *Středisko v Libici nad Cidlinou* [online]. © 2014 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://libice.diakonie.cz/stredisko-v-libici-nad-cidlinou/>
- [11] Diakonie, dlákonie - význam slova. STUDIO ENFACES. *Slovník cizích slov online* [online]. © 2006-2014 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.net/diakonie-dlakonie/>
- [12] Logo Diakonie ČCE základní.[obrázek].[online]. © 2014 [cit. 2013-03-05].
Dostupné z: <http://www.diakonie.cz/res/data/003/000736.jpg>
- [13] *Diakonie Českobratrské církve evangelické: O Diakonii* [online]. © 2014 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://www.diakonie.cz/o-diakonii/>
- [14] *Zpráva o činnosti Diakonie Českobratrské církve evangelické*. Praha: Diakonie Českobratrské církve evangelické, 2012. ISBN 978-80-904711-2-2.
- [15] SCHWARZ, K. *K historii Diakonie ČCE*. Desetiletí obnovy Diakonické práce. 1999. Dostupné z: <http://diakonie.cz/res/data/001/000457.pdf>
- [16] PASTORAČNÍ STŘEDISKO PRAŽSKÉHO ARCIBISKUPSTVÍ. *Víra.cz: Víra na internetu* [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/otazky/Caritas-vyznam-slova.html>
- [17] CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA. *Výroční zpráva 2012* [online]. Praha, © 2013 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/res/data/015/001701.pdf>
- [18] Logo Charity ČR.[obrázek].[online]. © 2014 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/ke-stazeni/logomanual/>
- [19] KATOLICKÁ CÍRKEV. Arcidiecézní charita Olomouc, HORECKÁ, Helena, JAHODA, Marian a SUCHÁNEK, Jindřich. *Arcidiecézní charita Olomouc: ročenka 1994*. Olomouc: Arcidiecézní charita, 1994. 168 s.
- [20] ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Kodex Charity ČR*. [online] 2009, 7 s. [cit. 2014-02-21] Dostupné z: <http://www.charita.cz/res/data/000077.pdf>

- [21] ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. Charita ČR stanovy.[online] 2013, 6 s. [cit. 2014-02-21] Dostupné z: <http://www.charita.cz/res/data/014/001598.pdf>
- [22] MERHAUT, Michal. Působení nekatolických církví v oblasti sociální a charitativní práce v České republice [online]. České Budějovice, 2008 [cit. 2013-03-14]. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce Ondřej Doskočil. Dostupné z: <https://wstag.jcu.cz/portal/prohlizeni/index.jsp>
- [23] KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: SPN, 1998, xxviii, 862 s. ISBN 80-042-6710-6.
- [24] Charitativní a humanitární činnost, dobrovolnictví. Studijni-svet.cz [online]. 2011, 2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.studijni-svet.cz/charitativni-a-humanitarni-cinnost-dobrovolnictvi>
- [25] Znak ČČK.[obrázek].[online]. © 2014 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme.aspx>
- [26] ČESKO. Zákon č. 126/1992 ze dne 5. března 1992 o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit. 2014-04-17] Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme/zakonock.pdf>
- [27] Kdo jsme. Český červený kříž: Oficiální stránky [online]. © 1999, 2013 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme.aspx>
- [28] ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0.
- [29] Historie Českého červeného kříže. Oblastní spolek Českého červeného kříže [online]. © 2003, 2011 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/historie.html>
- [30] Stanovy Českého červeného kříže: ve znění Dodatků č. 1 až 7 [online]. 1993, 29 s. [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/stanovy/stanovy.pdf>
- [31] Humanitární a rozvojová pomoc. ČLOVĚK V TÍSNI O. P. S. Člověk v tísní [online]. © 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc>

- [32] Logo Člověk v tísní česká verze.[obrázek].[online]. © 2013 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/clanky/loga-ke-stazeni>
- [33] Sociální práce. ČLOVĚK V TÍSNĚ O. P. S. Člověk v tísní [online]. © 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z:<http://www.clovekvtsni.cz/cs/socialni-prace>
- [34] Historie. ČLOVĚK V TÍSNĚ O. P. S. Člověk v tísní [online]. © 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/historie>
- [35] Struktura organizace. ČLOVĚK V TÍSNĚ O. P. S. Člověk v tísní [online]. © 2013 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/struktura-organizace>
- [36] Kdo jsme. ADRA: Adventist development and relief agency [online]. 2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme>
- [37] A History of Service. ADRA: Adventist development and relief agency [online]. 2014 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://www.adra.org/site/PageNavigator/about_us/history.html
- [38] Organizační struktura. ADRA: Adventist development and relief agency [online]. 2014 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme/organizacni-struktura>
- [39] ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. Vyhodnocení povodní v červnu 2013: Předběžná zpráva [online]. 2013, 79 s. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://voda.chmi.cz/pov13/pov2013.pdf>
- [40] ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV. Předběžná informace o hydrologických aspektech povodní v červnu 2013 [online]. 2013, 14 s. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: http://www.chmi.cz/files/portal/docs/hydro/Povoden_6_2013-predbezna_informace.pdf.
- [41] PRACOVNÍ SKUPINA PŘI MV ČR. DOBROVOLNÍCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH. Pravidla dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech: Pomůcka pro občany, veřejnou správu, neziskové organizace a podnikatelské subjekty [online]. 2013, 28 s. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.dzscr.cz/pravidla-dobrovolnicke-pomoci-pri-mimoradnych-udalostech-ke-stazeni/>

[42] Logo PANEL Jihomoravského kraje.[obrázek].[online]. © 2013 [cit. 2013-04-25].

Dostupné z: http://www.dcul.cz/stranky/programy_PANEL.htm

Seznam použitých symbolů a zkratk

IZS	Integrovaný záchranný systém
NNO	Nestátní nezisková organizace
HZS	Hasičský záchranný sbor
ČCE	Českobratrská církev evangelická
CHČR	Charita Česká republika
ČČK	Český červený kříž
ČSČK	Československý červený kříž
ADRA	Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj
SSHR	Státní správa hmotných rezerv

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Právní formy nestátních neziskových organizací v ČR</i>	13
<i>Obr. 2. Logo Diakonie ČCE</i>	18
<i>Obr. 3. Logo Charity ČR</i>	21
<i>Obr. 4. Znak ČČK</i>	24
<i>Obr. 5. Logo Člověk v tísni, o.p.s.</i>	27
<i>Obr. 6. Logo ADRY</i>	29
<i>Obr. 7. Ukazatel nasycení půdy k 1. červnu 2013.</i>	33
<i>Obr. 8. Vyhlášení stavu nebezpečí a stavu nouze ke 2. červnu 2013.</i>	34
<i>Obr. 9. Předběžný odhad škod po povodních v roce 2013.</i>	37
<i>Obr. 10. Tři etapy poskytování pomoci</i>	38
<i>Obr. 11. Logo platformy PANEL v Jihomoravském kraji</i>	40
<i>Obr. 12. Podíl jednotlivých NNO na materiální pomoci.</i>	43
<i>Obr. 13. Podíl NNO na celkové poskytnuté materiální pomoci.</i>	45
<i>Obr. 14. Podíl jednotlivých NNO na zapojení dobrovolníků.</i>	46
<i>Obr. 15. Poměr získaných financí NNO, na pomoc po povodních.</i>	50
<i>Obr. 16. Rozsah pomoci církevní organizace Diakonie ČCE.</i>	51
<i>Obr. 17. Rozsah pomoci humanitární organizace ADRA.</i>	52
<i>Obr. 18. Rozsah pomoci humanitární organizace Člověk v tísni.</i>	53
<i>Obr. 19. Rozsah pomoci církevní organizace CHČR.</i>	54

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Ztráty na životech a počet evakuovaných obyvatel.....</i>	35
<i>Tab. 2. Předběžný odhad škod způsobených povodněmi .....</i>	36
<i>Tab. 3. Výše materiální pomoci poskytnuté NNO. ....</i>	42
<i>Tab. 4. Poskytnutá technika NNO – vysoušeče.....</i>	44
<i>Tab. 5. Počty zapojených dobrovolníků NNO.....</i>	47
<i>Tab. 6. Výše finančních prostředků získaných sbírkou. ....</i>	49